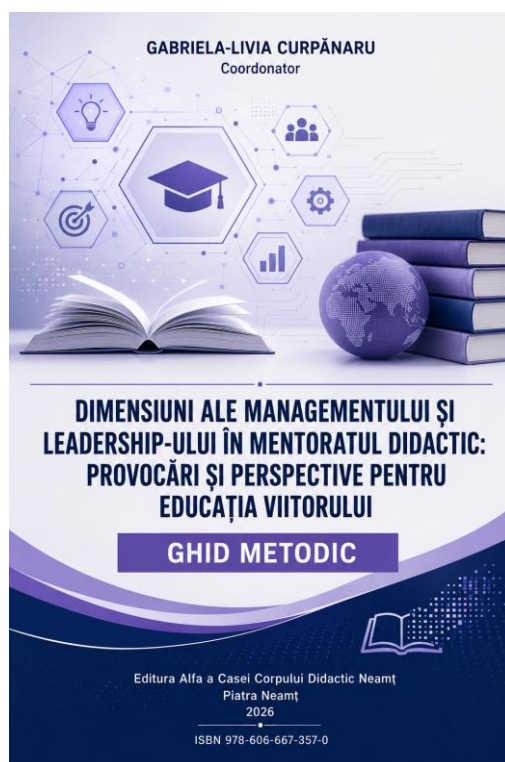

GABRIELA-LIVIA CURPĂNARU

Coordonator

**DIMENSIUNI ALE MANAGEMENTULUI ȘI
LEADERSHIP-ULUI ÎN MENTORATUL DIDACTIC:
PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE PENTRU
EDUCAȚIA VIITORULUI**

GHID METODIC

**Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț
Piatra Neamț
2026**

ISBN 978-606-667-357-0

Publicația **GHID METODIC** cu titlul:

„Dimensiuni ale managementului și leadership-ului în mentoratul didactic: provocări și perspective pentru educația viitorului”

reprezintă un produs al

Workshopului Regional cu tema
„ROLUL PROFESORULUI MENTOR ÎN EDUCAȚIA VIITORULUI”,
Ediția a III-a

organizat de **Casa Corpului Didactic Neamț**
un eveniment care abordează una dintre temele fundamentale ale pedagogiei contemporane: mentoratul didactic ca instrument strategic al dezvoltării profesionale continue în contextul transformărilor accelerate ale sistemului de educație, în perioada 25 martie 2025 – 24 aprilie 2026 și se găsește pe site-ul Casei Corpului Didactic Neamț accesând link-ul:

<https://www.ccdneamt.ro/new/ghiduri-metodice/>

Referenți științifici:

- 1. Prof.Univ.Dr. Habil. Liliana MĂȚĂ**
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
- 2. Prof.Dr. Gheorghe BRÂNZEI**
Piatra-Neamț, jud. Neamț

Coordonator:

Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU

Publicație îngrijită de:

Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU,
Casa Corpului Didactic Neamț

Anul apariției: 2026

CUVÂNT ÎNAINTE

Referenți științifici,
Prof.Univ.Dr. Habil. Liliana MĂȚĂ
Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău
Prof.Dr. Gheorghe BRÂNZEI
Piatra-Neamț, jud. Neamț

Transformările profunde care caracterizează societatea contemporană și dinamica accelerată a sistemelor educaționale impun reconsiderarea permanentă a rolului profesorului și a modalităților prin care este susținută dezvoltarea sa profesională. În acest context, mentoratul didactic se afirmă drept una dintre cele mai valoroase dimensiuni ale formării continue, reprezentând un proces complex de învățare profesională, reflecție critică, colaborare și leadership educațional.

Lucrarea **„Dimensiuni ale managementului și leadership-ului în mentoratul didactic: provocări și perspective pentru educația viitorului”** reunește contribuțiile unor specialiști și practicieni din diverse domenii curriculare, oferind o perspectivă interdisciplinară asupra rolului profesorului mentor în actualul context educațional. Volumul este rezultatul demersurilor științifice și metodice dezvoltate în cadrul Workshopului Regional „Rolul profesorului mentor în educația viitorului”, ediția a III-a, organizat de Casa Corpului Didactic Neamț, inițiativă dedicată promovării excelenței profesionale și consolidării culturii mentoratului în învățământul preuniversitar.

Articolele reunite în acest ghid evidențiază faptul că mentoratul depășește dimensiunea tradițională a îndrumării profesorilor debutanți, configurându-se ca un proces strategic de dezvoltare organizațională și de susținere a inovării pedagogice. Diversitatea tematică abordată – de la integrarea inteligenței artificiale în mentoratul didactic și dezvoltarea competențelor digitale, până la particularitățile mentoratului în diferite discipline și niveluri de învățământ – reflectă complexitatea provocărilor cu care se confruntă educația contemporană și necesitatea unor răspunsuri fundamentate științific și metodologic.

Valoarea acestui volum rezidă atât în rigoarea argumentației teoretice, cât și în caracterul său aplicativ, oferind repere utile profesorilor mentori, cadrelor didactice debutante, formatorilor, managerilor școlari și tuturor celor implicați în dezvoltarea profesională a resursei umane din educație. Prin exemplele de bune practici, reflecțiile critice și recomandările formulate, lucrarea contribuie la consolidarea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare, încredere, responsabilitate și învățare continuă. Prin urmare, acest volum își găsește pe deplin locul în literatura pedagogică actuală, constituind o contribuție valoroasă la fundamentarea și dezvoltarea mentoratului didactic în România.

INTRODUCERE

Coordonator,
Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU
Casa Corpului Didactic Neamț

Transformările profunde generate de dinamica societății cunoașterii, dezvoltarea accelerată a tehnologiilor digitale și noile politici educaționale impun o regândire a rolului profesorului și a mecanismelor care susțin dezvoltarea profesională continuă a personalului didactic.

Lucrarea **„Dimensiuni ale managementului și leadership-ului în mentoratul didactic: provocări și perspective pentru educația viitorului”** valorifică rezultatele unui demers academic și metodologic dedicat analizării rolului profesorului mentor în actualul context al reformei educaționale, oferind o perspectivă interdisciplinară asupra provocărilor și oportunităților generate de evoluția sistemului de învățământ. Publicația reunește contribuțiile unor specialiști din domenii curriculare diverse, care evidențiază modalitățile prin care mentoratul poate susține dezvoltarea competențelor profesionale, inovarea practicilor didactice și adaptarea la cerințele unei educații centrate pe elev și pe învățarea pe tot parcursul vieții.

Articolele incluse în ghid abordează teme relevante pentru practica educațională contemporană, precum integrarea inteligenței artificiale și a tehnologiilor digitale în activitatea de mentorat, leadershipul pedagogic, managementul dezvoltării profesionale, reflecția critică asupra practicii didactice, precum și particularitățile mentoratului în diferite discipline și niveluri de învățământ. Diversitatea perspectivelor prezentate evidențiază caracterul transversal al mentoratului și contribuția acestuia la dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe colaborare, inovare și responsabilitate profesională. Totodată, ghidul promovează o viziune modernă asupra profesorului mentor, înțeles nu doar ca facilitator al integrării profesionale, ci și ca lider educațional, promotor al schimbării și mediator al proceselor de învățare instituțională. Într-un sistem educațional aflat într-o continuă transformare, mentorul contribuie la dezvoltarea competențelor pedagogice, digitale și reflexive ale cadrelor didactice, sprijinind formarea unor profesioniști capabili să răspundă provocărilor unei societăți caracterizate prin complexitate, diversitate și inovare permanentă.

Prin caracterul său aplicativ și fundamentarea științifică, prezentul ghid își propune să constituie o resursă metodologică utilă profesorilor mentori, cadrelor didactice debutante, formatorilor, inspectorilor școlari și tuturor specialiștilor implicați în dezvoltarea profesională a resursei umane din educație. În egală măsură, lucrarea își propune să stimuleze reflecția asupra direcțiilor de evoluție ale mentoratului didactic și să contribuie la consolidarea unei culturi educaționale orientate spre excelență, colaborare și învățare continuă, în acord cu exigențele educației viitorului.

INTELIGENȚA ARTIFICIALĂ ȘI MENTORATUL DIDACTIC. RECONFIGURAREA ROLULUI PROFESORULUI MENTOR PENTRU EDUCAȚIA VIITORULUI

**Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU
Casa Corpului Didactic Neamț**

Rezumat

Articolul de față analizează modul în care inteligența artificială (IA) transformă practicile de mentorat didactic, propunând un cadru interpretativ pentru rolul profesorului mentor în contextul digitalizării accelerate a educației. Pornind de la o sinteză critică a literaturii de specialitate publicate în ultimul deceniu și de la cadrul legislativ românesc recent, articolul argumentează că profesorul mentor nu este înlocuit de instrumentele de inteligență artificială generativă, ci este repositionat într-un rol de curator al experienței pedagogice, de mediator etic al utilizării tehnologiei și de facilitator al reflecției profesionale asistate de date. Sunt discutate oportunitățile (personalizarea sprijinului oferit debutanților, analiza predictivă a nevoilor de dezvoltare, automatizarea sarcinilor administrative ale mentoratului), precum și riscurile asociate (dependența tehnologică, eroziunea relației umane de mentorat, provocările etice legate de confidențialitatea datelor). Articolul se încheie cu recomandări pentru integrarea responsabilă a IA în programele de mentorat didactic din România.

Cuvinte-cheie: *mentorat didactic, inteligență artificială, dezvoltare profesională, profesor debutant, educația viitorului.*

Introducere

Sistemele educaționale contemporane traversează o perioadă de transformare structurală, marcată deopotrivă de redefinirea competențelor-cheie ale secolului XXI și de pătrunderea rapidă a instrumentelor de inteligență artificială generativă în practica didactică curentă.

În acest peisaj aflat în schimbare, mentoratul didactic, înțeles clasic ca relație de sprijin, observare și feedback între un cadru didactic experimentat și unul debutant sau aflat în dezvoltare, capătă valențe noi. Nu mai vorbim astăzi despre mentorat ca simplă practică de inițiere profesională, ci despre un mecanism sistemic de transfer al expertizei pedagogice, de reflecție critică asupra practicii și de inovare curriculară (Tan et al., 2025).

Întrebarea centrală a acestui articol este următoarea: „cum se reconfigurează rolul profesorului mentor atunci când o parte tot mai importantă din sarcinile tradiționale de sprijin, diagnoza nevoilor de formare, generarea de resurse didactice, oferirea de feedback formativ, pot fi, cel puțin parțial, augmentate sau preluate de instrumente bazate pe inteligență artificială?” Literatura recentă sugerează că răspunsul nu este unul de substituție, ci de complementaritate strategică (Li et al., 2025; Li & Wang, 2025), iar acest articol își propune să argumenteze și să nuanțeze această poziție în raport cu realitățile sistemului de învățământ preuniversitar din România.

Cadrul legislativ actual al mentoratului didactic în România

Reglementarea mentoratului didactic în România a cunoscut, în ultimii cinci ani, o consolidare instituțională semnificativă. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 introduce, la nivel de sistem, Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică, structură care funcționează pe lângă Centrul Național de Formare în Domeniul Managementului și Dezvoltării Curriculare (CNFDCCD) și care are atribuții atât în coordonarea practicii pedagogice a viitorilor profesori, cât și în evaluarea pentru obținerea gradelor didactice, inclusiv prin recomandări privind profilul cadrului didactic evaluat (Legea nr. 198/2023, art. 172-173).

Anterior acestui cadru legislativ-cadru, Ordinul ministrului educației nr. 4.223/2022 a reglementat organizarea și desfășurarea activităților de suport didactic și metodic, precum și a celor de mentorat didactic în unitățile de învățământ componente ale bazelor de practică pedagogică, iar Ordinul nr. 6.173/2022 a constituit Corpul național de profesori mentori din învățământul preuniversitar și a înființat Registrul național al profesorilor mentori. Complementar, Ordinul nr. 6.177/2022 a instituit Registrul național al formatorilor din învățământul preuniversitar și Corpul național de formatori în domeniul mentoratului de carieră didactică.

Această arhitectură normativă confirmă o direcție clară de profesionalizare instituțională a mentoratului, direcție care creează, totodată, spațiul necesar pentru introducerea sistematică a instrumentelor digitale, inclusiv a celor bazate pe inteligență artificială, în activitatea profesorului mentor.

Este de menționat că, spre deosebire de alte sisteme educaționale (de exemplu, cadrele de reglementare privind utilizarea IA generative emise recent de Departamentul Educației al Statelor Unite), legislația românească actuală nu conține încă prevederi explicite privind utilizarea instrumentelor de inteligență artificială în activitatea de mentorat didactic. Această lacună normativă constituie, de altfel, unul dintre argumentele pentru care demersul de reflecție teoretică propus în acest articol este oportun.

Inteligența artificială ca instrument de sprijin al mentoratului didactic

Cercetările recente identifică cel puțin trei paliere pe care inteligența artificială poate sprijini activitatea profesorului mentor. Primul palier este cel al personalizării dezvoltării profesionale: instrumentele de IA generativă (precum modelele conversaționale de tip chatbot) permit crearea unor trasee de formare adaptate nevoilor individuale ale cadrelor didactice debutante, prin analiza portofoliilor profesionale și generarea de recomandări punctuale (Li & Wang, 2025; Diliberti et al., 2025). Al doilea palier vizează automatizarea sarcinilor administrative și documentare ale mentoratului, generarea de fișe de observare, sinteze ale ședințelor de feedback, resurse didactice adaptate, eliberând astfel timp pentru interacțiunea umană autentică dintre mentor și mentorat (Tan et al., 2025). Al treilea palier, mai puțin explorat empiric, dar cu potențial ridicat, este cel al simulărilor formative: chatboți sau agenți conversaționali care joacă rolul unor „elevi virtuali” sau al unor „mentori virtuali” pentru exersarea competențelor didactice ale profesorilor debutanți într-un mediu cu risc scăzut (Tan et al., 2025).

Studiul de sinteză realizat de Li, Wang și Chen (2025) asupra a 16 programe de dezvoltare profesională integrate cu IA arată că majoritatea acestor programe conferă profesorilor un rol activ, de agenți care direcționează interacțiunea cu tehnologia, mai degrabă decât un rol pasiv de simpli beneficiari ai unor recomandări automate.

Această constatare este relevantă pentru mentorat: rolul profesorului mentor devine, în acest context, unul de curator și de mediator critic al informației generate de sistemele de IA, nu de simplu transmițător al acesteia.

În același timp, cercetarea derulată de RAND Corporation asupra districtelor școlare americane (Diliberti et al., 2025) relevă faptul că formarea profesorilor pentru utilizarea IA rămâne, în majoritatea cazurilor, un demers punctual, izolat, lipsit de continuitate, o constatare care întărește necesitatea integrării competențelor digitale legate de IA în structura permanentă a programelor de mentorat didactic, și nu tratarea lor ca module facultative, adiacente.

Provocări, riscuri și limite

Integrarea instrumentelor de inteligență artificială în mentoratul didactic nu este lipsită de riscuri. Literatura de specialitate semnalează, în primul rând, riscul dependenței tehnologice și al erodării capacității reflexive proprii a cadrului didactic debutant, dacă generarea automată de soluții didactice înlocuiește, în loc să susțină, procesul de gândire pedagogică autonomă (Holmes, Bialik și Fadel, 2019). În al doilea rând, este semnalat riscul „deshumanizării” relației de mentorat, o relație care, prin definiție, se bazează pe încredere, vulnerabilitate asumată și dialog autentic, elemente greu de replicat sau de susținut exclusiv prin interfețe automate (Hwang, Xie, Wah și Gašević, 2020).

Un al treilea set de provocări ține de echitate și de etică: accesul inegal la instrumente performante de IA, lipsa de transparență a algoritmilor utilizați în evaluarea sau recomandarea traseelor de formare, precum și problemele de confidențialitate a datelor profesionale ale cadrelor didactice (Zawacki-Richter, Marín, Bond și Gouverneur, 2019). Aceste riscuri impun, la nivel de sistem, elaborarea unor ghiduri metodologice și, eventual, a unui cadru de reglementare explicit, care lipsește în prezent din legislația românească, așa cum s-a arătat în secțiunea anterioară.

Concluzii și perspective

Analiza realizată în acest articol conduce la concluzia că inteligența artificială nu substituie profesorul mentor, ci îi redefinește rolul, deplasând centrul de greutate al activității sale dinspre transmiterea de informație și sprijin punctual către curatoriere critică, mediere etică și facilitare a reflecției profesionale asistate de date.

Consolidarea recentă a cadrului instituțional al mentoratului didactic din România, prin Legea nr. 198/2023 și ordinele subsecvente privind Corpul național de mentori și Registrul formatorilor, oferă o infrastructură instituțională favorabilă pentru introducerea sistematică, dar responsabilă, a instrumentelor de inteligență artificială în practica de mentorat.

Pentru valorificarea optimă a acestui potențial, este necesară, pe de o parte, formarea continuă a profesorilor mentori în utilizarea critică și etică a instrumentelor de IA generativă și, pe de altă parte, elaborarea unor repere metodologice naționale care să clarifice limitele și condițiile utilizării acestor instrumente în relația de mentorat.

Cercetări viitoare ar trebui să investigheze, empiric, impactul concret al utilizării IA asupra calității relației de mentorat și asupra performanței profesionale a cadrelor didactice debutante din sistemul de învățământ românesc, domeniu în care datele naționale rămân, deocamdată, foarte limitate.

Bibliografie

1. Diliberti, M. K., Lake, R. J., & Weiner, S. R. (2025). More districts are training teachers on artificial intelligence: Findings from the American School District Panel. RAND Corporation.
2. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Center for Curriculum Redesign.
3. Hwang, G. J., Xie, H., Wah, B. W., & Gašević, D. (2020). Vision, challenges, roles and research issues of Artificial Intelligence in Education. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 1, 100001.
4. Li, K., Wang, P., & Chen, G. (2025). How can AI be integrated into teacher professional development programs? A systematic review based on an adapted technology-based learning model. *Teaching and Teacher Education*. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2025.105219>
5. Li, Z., & Wang, C. (2025). Generative AI for teachers' self-directed professional development: A mixed-methods study. *TechTrends*. <https://doi.org/10.1007/s11528-025-01123-8>
6. Luckin, R., & Cukurova, M. (2019). Docendo discimus: Exploring the role of artificial intelligence in teaching and learning. *British Journal of Educational Technology*, 50(6), 2824-2838.
7. Tan, X., Cheng, K. S., & Ling, M. H. A. (2025). Artificial intelligence in teaching and teacher professional development: A systematic review. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 8, 100355. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2024.100355>
8. Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16, 39.
9. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023.
10. Ordinul ministrului educației nr. 4.223/2022 privind organizarea și desfășurarea activităților de suport didactic și metodic, precum și a celor de mentorat didactic în unitățile de învățământ componente ale bazelor de practică pedagogică în anul școlar 2022-2023, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 din 19 iulie 2022.
11. Ordinul ministrului educației nr. 6.173/2022 privind constituirea Corpului național de profesori mentori din învățământul preuniversitar și înființarea Registrului național al profesorilor mentori, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, din 11 noiembrie 2022.
12. Ordinul ministrului educației nr. 6.177/2022 privind înființarea Registrului național al formatorilor din învățământul preuniversitar și constituirea Corpului național de formatori în domeniul mentoratului de carieră didactică, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, din 11 noiembrie 2022.

MENTORATUL DIDACTIC ÎN EDUCAȚIA ECONOMICĂ. STRATEGII PENTRU DEZVOLTAREA COMPETENȚELOR ANTREPRENORIALE ȘI ADAPTAREA LA TRANZIȚIA DIGITALĂ

Prof. Elena-Luminița HODREA
Liceul Economic „Al. I. Cuza” Piatra-Neamț

ARGUMENT

Sistemul educațional preuniversitar din România parcurge o etapă de profundă redefinire, accentuată de provocările tranziției digitale și de imperativele pieței muncii din stadiul actual al economiei bazate cunoaștere.

În cadrul disciplinelor economice de specialitate (Economie, Contabilitate, Marketing, Management, Educație antreprenorială), mentoratul didactic nu mai reprezintă un simplu cadru formal de integrare a profesorilor debutanți, ci devine o pârgie strategică de inovare curriculară și dezvoltare profesională continuă.

Lucrarea de față analizează rolul profesorului mentor în modelarea practicilor didactice la disciplinele cu profil economic, evidențiind modalitățile prin care îndrumarea metodică poate optimiza formarea competențelor antreprenoriale și digitale ale elevilor din învățământul tehnologic.

SPECIFICUL MENTORATULUI ÎN CADRUL DISCIPLINELOR ECONOMICE DE SPECIALITATE

Educația economică preuniversitară se distinge printr-o dinamică accelerată, impusă de transformările mediului de afaceri, de automatizarea proceselor financiar-contabile și de dezvoltarea instrumentelor de tehnologie financiară (FinTech).

În acest context, profesorul mentor care coordonează ariile curriculare de profil tehnologic/economic își asumă o dublă responsabilitate:

- Dimensiunea psiho-pedagogică și metodică: sprijinirea cadrelor didactice debutante în proiectarea secvențelor de învățare centrate pe elev, utilizarea

metodelor activ-participative (studiul de caz, simularea de afaceri, metoda proiectului) și adaptarea evaluării la descriptorii de performanță pragmatici.

- Dimensiunea ancorării în realitatea economică: facilitarea transferului de cunoștințe actualizate din mediul de afaceri direct în activitatea de la clasă. Profesorul mentor sprijină cadrul didactic stagiar să depășească caracterul abstract al teoriei economice prin ancorarea acestora în aplicații practice, analiza rapoartelor financiare reale și simularea funcționării unei firme de exercițiu.

DIGITALIZAREA ȘI FIMA DE EXERCİȚIU - NOILE FRONTIERE ALE DEZVOLTĂRII PROFESIONALE

O componentă esențială a mentoratului contemporan o constituie integrarea instrumentelor digitale în predarea disciplinelor economice. Utilizarea platformelor de simulare antreprenorială, a softurilor de contabilitate integrată și a resurselor educaționale deschise necesită o formare reflexivă continuă. Prin sesiuni de asistare reciprocă la ore (peer-observation), mentorul și profesorul debutant pot analiza eficiența introducerii instrumentelor digitale în activitatea didactică.

Firma de exercițiu, ca metodă interactivă de învățare pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, oferă un cadru excelent de colaborare mentoră. Prin intermediul mentoratului, profesorii mai puțin experimentați învețe să gestioneze relațiile inter-firme, să ghideze elevii în redactarea planurilor de afaceri viabile și să organizeze târgurile regionale sau naționale ale firmelor de exercițiu, transformând activitatea teoretică într-o experiență practică autentică.

PERSPECTIVE MANAGERIALE ȘI LEADERSHIP DIDACTIC ÎN FORMAREA CONTINUĂ

Mentoratul didactic eficient depășește cadrul strict al relației binare mentor-mentorat, devenind un pilon al leadership-ului educațional la nivelul unității școlare.

Un mentor la disciplinele economice activează ca un manager al schimbării, promovând o cultură organizațională bazată pe colaborare, reflecție critică și învățare continuă.

Prin constituirea unor comunități practice de învățare la nivel de catedră sau la nivel județean, profesorul mentor facilitează schimbul de bune practici, elaborarea de auxiliare curriculare adaptate pieței locale a muncii și participarea comună în proiecte cu finanțare europeană (de exemplu, stagii de practică Erasmus+ VET). Această abordare fortifică reziliența cadrelor didactice și reduce riscul de burnout profesional în primii ani de catedră.

CONCLUZII

În educația viitorului, profesorul mentor redevine un catalizator al calității și inovației. La disciplinele economice de specialitate, unde cerințele pieței muncii evoluează într-un ritm alert, mentoratul didactic garantează o pregătire profesională aliniată standardelor europene. Învățarea în programe robuste de mentorat și recunoașterea leadership-ului didactic reprezintă investiții esențiale pentru dezvoltarea unui învățământ preuniversitar tehnologic conectat la provocările socio-economice reale.

Bibliografie

1. Bocoș, M., & Duțu, A. (2020). *Mentoringul în cariera didactică: Fundamente teoretice și aplicații practice*. Editura Paralela 45, Pitești.
2. European Commission / EACEA / Eurydice (2021). *Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
3. Istrate, O. (2022). *Digitalizarea educației și inovația didactică în învățământul preuniversitar*. Editura Universității din București.
4. Manolescu, C., & Popescu, A. (2023). *Managementul carierei didactice și leadership educațional în școala modernă*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
5. Păun, E. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Editura Polirom, Iași.
6. Potolea, D., & Ciolan, L. (2019). *Mentoratul didactic: Repere conceptuale și ghid de bune practici*. Editura Universitară, București.
7. Voiculescu, F. (2018). *Managementul resurselor umane în învățământul preuniversitar*. Editura Paralela 45, Pitești.

***MENTORATUL ÎN EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT.
DE LA TRANSFERUL DE EXPERTIZĂ METODICĂ
LA DEZVOLTAREA REFLECTIVĂ A
CADRULUI DIDACTIC DEBUTANT***

Prof. Anca-Livia RADU
Colegiul Național „Ștefan cel Mare” Târgu Neamț

Argument

Sistemul de învățământ preuniversitar contemporan se află într-un proces continuu de transformare și modernizare, influențat atât de schimbările tehnologice, cât și de redefinirea competențelor-cheie pe care elevii trebuie să le dobândească pentru societatea viitorului. În acest context, disciplina Educație fizică și sport joacă un rol crucial nu doar în dezvoltarea motrică și menținerea stării de sănătate, ci și în formarea socio-emoțională, a spiritului de echipă și a disciplinei personale.

Succesul instruirii motrice și atragerea elevilor către un stil de viață activ depind în mare măsură de calitatea actului didactic. Pentru un profesor debutant de educație fizică, trecerea de la pregătirea teoretică universitară la dinamica reală a terenului de sport sau a sălii de gimnastică reprezintă o provocare complexă. În această fază critică, mentoratul didactic nu mai constituie o simplă formalitate de orientare, ci devine un instrument strategic de asistență profesională, autorefecție îndrumată și transfer eficient de bune practici.

Specificul mentoratului la disciplina Educație Fizică și Sport

Spre deosebire de disciplinele preponderent teoretice, educația fizică și sportul implică o gestiune riguroasă a spațiului, a materialelor sportive, a dinamicii de grup outdoor/indoor și, mai ales, a normelor de siguranță pentru prevenirea accidentărilor.

Profesorul mentor are rolul de a sprijini cadrul didactic debutant în stăpânirea diferitelor dimensiuni specifice:

- **Managementul clasei în mediu deschis sau neconvențional.** Organizarea spațiului de joc, captarea atenției și menținerea densității motrice a lecției la parametri optimi.
- **Proiectarea și diferențierea efortului fizic.** Adaptarea volumului și intensității efortului în funcție de nivelul de pregătire fizică, starea de sănătate și particularitățile de vârstă ale elevilor.
- **Trecerea de la învățarea motrică la formarea de deprinderi.** Selecția celor mai eficiente structuri de exerciții și jocuri dinamice/pregătitoare pentru atingerea obiectivelor curriculare.
- **Integrarea tehnologiilor digitale.** Utilizarea aplicațiilor de monitorizare a efortului (frecvență cardiacă, pași) și a analizei video pentru corectarea execuțiilor tehnice.

Rolul profesorului mentor în sprijinirea practicii reflective

Un mentor eficient nu oferă soluții de-a gata, ci creează un mediu propice analizei critice și auto-evaluării. Prin asistențe reciproce la ore, urmate de sesiuni structurate de debriefing, mentorul îl ghidează pe profesorul debutant în analizarea propriei prestații: „A fost densitatea lecției corespunzătoare?”, „Cum au fost gestionate momentele de tranziție de la o formație la alta?”, „Cum s-a realizat motivarea elevilor mai puțin apti din punct de vedere motric?”.

„Mentoratul modern în educație fizică transpune teoria pedagogică în deprinderi practice de conducere a lecției, transformând provocările din sala de sport în oportunități de creștere profesională și inovare didactică.”

Această practică reflexivă îl ajută pe cadrul didactic tânăr să își construiască propria identitate profesională, să își dezvolte reziliența la stres și să adopte o atitudine deschisă către formarea continuă și adaptarea la nevoile generațiilor actuale de elevi.

Concluzii și perspective pentru educația viitorului

Profesorul mentor reprezintă o ancoră de stabilitate și un catalizator al calității în învățământul preuniversitar.

La disciplina Educație fizică și sport, mentoratul consolidează comunitatea de învățare, încurajează abordările moderne (precum gamificarea lecțiilor sau utilizarea mijloacelor digitale) și asigură o tranziție lină a debutanților de la statutul de începători la cel de practicieni reflektivi și performanți.

Investiția în relația de mentorat reprezintă, în ultimă instanță, o investiție directă în starea de bine și sănătatea elevilor, pregătindu-i pe aceștia pentru provocările unei societăți în continuă schimbare.

Bibliografie

1. Cîrstea, A. & Tudor, M. (2018). *Metodica educației fizice și școlare: abordări moderne și strategii didactice*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
2. Egerau, A. & Pehoiu, C. (2021). *Mentoratul în învățământul preuniversitar: Ghid practic pentru cadrele didactice*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
3. Ionescu, M. & Bocoș, M. (2017). *Tratat de didactică modernă*. Pitești: Editura Paralela 45.
4. Manos, M. (2020). *Managementul lecției de educație fizică și sport în școală*. Craiova: Editura Universitaria.
5. MEC (2022). *Ghid de aplicare a programelor școlare pentru disciplina Educație fizică și sport în învățământul gimnazial și liceal*. București: Editura Coresi.

DIMENSIUNI PSIHOPEDAGOGICE ALE MENTORATULUI DIDACTIC ÎN PREDAREA PSIHOLOGIEI, DE LA DEZVOLTAREA REZILIENȚEI LA CONSTRUIREA IDENTITĂȚII PROFESIONALE

**Prof. Florentina LUCA-MOISE
Profesor de Psihologie / Consilier Școlar
CJRAE NEAMȚ**

Într-un climat educațional aflat sub semnul transformărilor tehnologice rapide, al accesului nelimitat la informație și al dinamicii socio-emoționale complexe a noilor generații de elevi, rolul profesorului de psihologie din învățământul preuniversitar transcede simpla transmitere de cunoștințe teoretice.

Disciplina Psihologie are un statut privilegiat și totodată provocator: ea funcționează nu doar ca obiect de studiu, ci și ca cadru de auto-cunoaștere, dezvoltare personală și formare a gândirii critice pentru adolescenți. În acest context, activitatea profesorului mentor devine o ancoră strategică în sprijinirea cadrelor didactice debutante din aria socio-umană, facilitând tranziția de la teoria academică la practica reflexivă de la clasă.

Rolul mentoratului în sprijinirea tranziției și prevenirea burn-out-ului didactic

Debutul în cariera didactică pentru un profesor de psihologie este adesea însoțit de un fenomen complex de disonanță cognitivă și stres ocupațional. Noul cadru didactic se confruntă cu gestionarea diversității comportamentale a elevilor, adaptarea conținuturilor abstracte la realitatea experiențială a adolescenților și gestionarea propriilor emoții la catedră.

Studiile recente din domeniul psihologiei ocupaționale evidențiază faptul că sprijinul social și suportul mentorat sistematic constituie cei mai importanți factori de protecție împotriva epuizării profesionale (burnout) în primii ani de predare.

Profesorul mentor acționează ca un securizator emoțional și profesional. Prin sesiuni de debriefing, observare reciprocă la clasă și feedback constructiv, mentorul ajută profesorul debutant să își dezvolte reziliența psihologică. Relația de mentorat bazată pe încredere, empatie și recunoaștere creează un spațiu sigur în care dificultățile pedagogice nu sunt privite ca eșecuri personale, ci ca oportunități naturale de învățare și dezvoltare.

Construirea identității profesionale și a reflexivității didactice

Procesul de mentorat nu este o simplă replicare a stilului de predare al mentorului, ci un demers pedagogic de sprijinire a debutantului în definirea propriei identități profesionale. În predarea Psihologiei, unde stilul personal, autenticitatea și deschiderea comunicativă a cadrului didactic influențează direct climatul clasei, descoperirea propriilor atitudini este esențială.

Prin utilizarea unor tehnici precum jurnalul reflexiv, analiza de caz și micro-predarea asistată, mentorul stimulează capacitatea de metacogniție a tânărului profesor. Întrebările ghidate de tipul „Ce a funcționat bine în această secvență de lecție?”, „Cum au reacționat elevii la experimentul demonstrativ?” sau „Ce alternative metodologice am fi putut folosi pentru elevii mai puțin motivați?” transformă experiența directă în cunoaștere pedagogică aplicată. Astfel, se face trecerea de la statutul de executant al unei proiectări didactice la cel de practician reflexiv.

Inovarea metodică la disciplina Psihologie în era digitală

Predarea Psihologiei în școala contemporană necesită o racordare continuă la noile metodologii de învățare activă și integrată. În cadrul relației de mentorat, transferul de expertiză nu are o direcție unică, ci devine adesea un schimb reciproc de competențe (reverse mentoring). În timp ce mentorul aduce o înțelegere profundă a psihopedagogiei, a managementului clasei și a evaluării, profesorul debutant vine frecvent cu un bagaj valoros de competențe digitale și idei inovatoare de utilizare a instrumentelor interactive (aplicații de simulare, resurse multimedia, platforme educaționale).

Colaborarea dintre mentor și mentorat se concretizează în proiectarea unor unități de învățare moderne la psihologie, în care concepte teoretice precum procesele cognitive, afectivitatea, personalitatea sau structura grupului social sunt transpuse în activități practice: studii de caz din cinematografie și literatură, dezbateri pe teme de etică psihologică, experimente sociale simulate sau proiecte de cercetare educațională. Această abordare interdisciplinară și inovatoare sporește atractivitatea disciplinei și stimulează implicarea activă a elevilor.

Concluzii

În concluzie, mentoratul didactic reprezintă o axă fundamentală pentru asigurarea calității în învățământul preuniversitar.

Pentru disciplina Psihologie, mentoratul depășește granițele simplei îndrumări metodice, devenind un spațiu de modelare a atitudinilor profesionale, de cultivare a stării

de bine la locul de muncă și de promovare a unui învățământ centrat pe dezvoltarea holistică a elevului.

Învestirea în resursele umane prin programe de mentorat sustenabile este cea mai sigură cale de a pregăti școala pentru provocările complexe ale educației viitorului.

Bibliografie

1. Ciolan, L., & Bocoș, M. (2020). Tratat de dezvoltare profesională și mentorat în cariera didactică. Editura Polirom, Iași.

2. Desimone, L. M., & Pak, K. (2017). Instructional mentoring as a lever for school improvement. *Journal of Teacher Education*, 68(5), 512–524.

3. Hattie, J. (2018). Învățarea vizibilă pentru profesori. Optimizarea impactului asupra învățării. Editura Trei, București.

4. Ingersoll, R. M., & Strong, M. (2019). The impact of induction and mentoring programs for beginning teachers: A critical review of the research. *Review of Educational Research*, 89(2), 201–233.

5. Pânișoară, I.-O. (2022). Profesorul de succes: 59 de principii de pedagogie practică (Ed. a III-a). Editura Polirom, Iași.

6. Stan, C., & Popa, C. (2021). Psihopedagogia carierei didactice: De la debut la măiestrie. Editura Paralela 45, Pitești.

MENTORATUL DIDACTIC ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE. STRATEGII DE ACOMPAÑIERE PROFESIONALĂ A CADRELOR DIDACTICE DEBUTANTE ÎN NIVELUL PREȘCOLAR

**Inspector școlar pentru Educație timpurie
Prof. Elena - Cristina ALUNGULESEI
ISJ NEAMȚ**

Rezumat

Educația timpurie traversează o etapă de redefinire profundă, generată de noile cerințe privind dezvoltarea holistică a copilului preșcolar, integrarea tehnologiilor digitale și individualizarea traseelor de învățare. În acest context, integrarea cadrelor didactice debutante în învățământul preșcolar reprezintă o provocare complexă, ce necesită mai mult decât cunoștințe teoretice: solicită tact pedagogic, autorefecție și adaptabilitate emoțională. Lucrarea de față analizează rolul profesorului mentor ca catalizator al dezvoltării profesionale continue în grădiniță, propunând modele de acompanieri reflexive și bune practici în sprijinirea debutanților din nivelul preșcolar.

Argument

În sistemul de învățământ preuniversitar contemporan, educația timpurie constituie temelia pe care se clădește întregul parcurs al dezvoltării umane. Complexitatea actului didactic la nivel preșcolar derivă din faptul că activitățile nu se rezumă la simpla transmitere de cunoștințe, ci vizează stimularea integrată a domeniilor de dezvoltare: fizică, socio-emoțională, cognitivă, a limbajului și a capacităților de învățare. Pentru un educator sau profesor pentru învățământul preșcolar aflat la început de drum, tranziția de la pregătirea academică la practica de la grupă poate fi marcată de un intens deznodământ practic și emoțional, cunoscut în literatura de specialitate drept „șocul realității”.

În acest scenariu, profesorul mentor nu mai este doar un evaluator sau o autoritate formală, ci devine un partener de dialog, un ghid empatic și un facilitator al învățării reflexive. Mentoratul didactic strategic reprezintă răspunsul necesar la ritmul accelerat de schimbare al sistemului educațional, asigurând coerență, calitate și continuitate în procesul instructiv-educativ din grădinițe.

Dimensiuni specifice ale mentoratului în nivelul preșcolar

Relația de mentorat din educația timpurie îmbracă particularități distincte față de alte niveluri de învățământ, determinate de specificul psihopedagogic al vârstei preșcolare:

- **Proiectarea integrată și centrată pe joc.** Mentorul îl sprijină pe debutant să transpună programa școlară în activități integratoare bazate pe joc – activitatea fundamentală a preșcolarului. Mentoratul ajută la înțelegerea modului în care conceptele matematice, ecologice sau lingvistice pot fi abordate organic prin jocuri de rol, explorare senzorială și proiecte tematice.
- **Gestionarea climatului socio-emoțional.** Siguranța emoțională este premisa învățării la vârste fragede. Mentorul ghidează cadrul didactic debutant în aplicarea tehnicilor de disciplină pozitivă, în gestionarea rutinelor și a tranzițiilor, precum și în crearea unui spațiu educațional incluziv și stimulat.
- **Parteneriatul cu familia:** În educația timpurie, colaborarea cu părinții este crucială. Mentorul oferă sprijin practic privind comunicarea asertivă, organizarea ședințelor și consilierea părinților, pregătind debutantul pentru gestionarea situațiilor delicate de comunicare.

Reflecția critică și digitalizarea – piloni ai mentoratului modern

Transformările recente din educație impun integrarea mijloacelor digitale și utilizarea asistentelor tehnologice ca resurse complementare în procesul de predare-învățare. Un mentor eficient ghidează cadrul didactic debutant spre selecția critică și responsabilă a instrumentelor digitale dedicate nivelului preșcolar (aplicații interactive de povestire, platforme de comunicare cu părinții, resurse educaționale deschise), evitând tehnologizarea excesivă în defavorarea contactului direct și senzorial.

Totodată, nucleul mentoratului modern îl constituie dezvoltarea practicii reflexive (reflective practice). Prin sesiuni regulate de debriefing post-hospitativ, mentorul adresează întrebări socratice care ajută debutantul să își analizeze deciziile didactice: „Ce a funcționat bine în această secvență de joc?”, „Cum au reacționat copiii cu nevoi speciale la tranziția propusă?”, „Ce ai modifica dacă ai relua activitatea?”. Această abordare transformă experiența directă în sursă durabilă de învățare.

Concluzii și perspective pentru educația viitorului

Rolul profesorului mentor în educația timpurie depășește granițele sprijinului tehnic-procedural; mentorul este un model de leadership pedagogic, un promotor al stării de bine la locul de muncă și un agent al schimbării.

Prin profesionalizarea mentoratului didactic și crearea unor rețele colaborative de sprijin la nivelul unităților de învățământ preșcolar, se pun bazele unui sistem educațional rezilient, capabil să răspundă provocărilor viitorului.

Investiția în mentoratul cadrelor didactice din grădiniță reprezintă, în ultimă instanță, o investiție directă în calitatea primilor ani de educație ai copiilor, fundamentând dezvoltarea lor armonioasă pe termen lung.

Bibliografie

1. Bocoș, M., & Catalano, H. (2019). Pedagogia învățământului preșcolar și primar. Editura Polirom, Iași.
2. Ciolan, L. (2020). Inovare și reformă în formarea cadrelor didactice: De la teorie la practici reflexive. Editura Universității din București.
3. Eisenschmidt, E., & Sillat, R. (2022). Mentoring early childhood educators: Professional growth and retention strategies. *European Journal of Teacher Education*, 45(3), 341-358.
4. Glava, A., & Pocol, M. (2021). Dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din învățământul preșcolar prin mentorat și comunități de învățare. Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
5. Kemmis, S., Heikkinen, H. L., Fransson, G., Aspors, J., & Edwards-Groves, C. (2014). Mentoring of new teachers as a contested practice: Supervision, coaching and professional development. *Professional Development in Education*, 40(1), 154-170.
6. Ministerul Educației. (2019). Curriculum pentru educația timpurie (copii de la naștere la 6 ani). București.
7. Oberhuemer, P. (2018). Professionalization of the early childhood workforce: European perspectives and mentoring models. *International Journal of Early Years Education*, 26(2), 112-127.

MENTORAT DIDACTIC DE SUCCES PRIN APLICAREA METODELOR INOVATIVE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

Sabina-Alina BELDEAN
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10

Introducere

În contextul actual al educației, procesul instructiv-educativ trebuie să răspundă nevoilor unei societăți aflate într-o continuă schimbare. Copiii sunt expuși permanent la informații variate, iar metodele tradiționale nu sunt întotdeauna suficiente pentru a le menține interesul pentru învățare. Din acest motiv, utilizarea metodelor inovative devine o necesitate în activitatea cadrelor didactice din educația timpurie. Din acest motiv, cadrele didactice sunt încurajate să utilizeze metode inovative care să stimuleze participarea activă a copiilor și să faciliteze dezvoltarea competențelor necesare în viața de zi cu zi.

Metodele inovative pun accent pe implicarea activă a copiilor în procesul de învățare, pe colaborare și pe dezvoltarea gândirii creative. Printre acestea se numără învățarea prin joc, metoda proiectului, jocul de rol, brainstormingul sau activitățile interactive.

Cuprins

Metodele inovative reprezintă modalități moderne de organizare și desfășurare a activităților didactice, prin care copilul devine participant activ la procesul de învățare. Aceste metode stimulează gândirea critică, creativitatea și capacitatea de cooperare.

Printre cele mai utilizate metode inovative în educația timpurie se numără învățarea prin joc, învățarea prin descoperire, metoda proiectului, brainstormingul, jocul de rol și activitățile interactive. Aceste metode permit copiilor să exploreze, să experimenteze și să găsească soluții la diferite situații problemă.

De exemplu, metoda jocului didactic facilitează învățarea într-un mod plăcut și accesibil copiilor. Prin joc, aceștia își dezvoltă vocabularul, gândirea logică și capacitatea de a lucra în echipă. În același timp, metoda proiectului îi ajută pe copii să investigheze diferite teme de interes și să își dezvolte spiritul de observație și autonomia în învățare.

Utilizarea tehnologiei în activitățile educaționale reprezintă, de asemenea, o componentă importantă a metodelor inovative. Platformele educaționale, materialele digitale și resursele multimedia pot sprijini procesul de predare și pot face activitățile mai atractive pentru copii. Rolul cadrului didactic este esențial în implementarea acestor metode. Educatorul trebuie să creeze un mediu educațional stimulativ, să încurajeze participarea activă a copiilor și să adapteze strategiile didactice în funcție de particularitățile fiecărei grupe.

În educația timpurie, jocul didactic ocupă un loc central, deoarece copiii învață cel mai bine prin activități atractive și experiențe directe. Prin intermediul jocurilor, aceștia își dezvoltă vocabularul, gândirea logică și capacitatea de a coopera. De asemenea, utilizarea materialelor didactice moderne și a resurselor digitale poate îmbunătăți semnificativ procesul de predare-învățare, oferind copiilor oportunități variate de explorare și descoperire.

Aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ presupune o implicare activă din partea cadrului didactic. Educatorul are rolul de a crea situații de învățare variate, care să stimuleze curiozitatea copiilor și dorința acestora de a descoperi lucruri noi. Prin utilizarea unor strategii didactice moderne, cadrul didactic poate transforma activitățile de învățare în experiențe atractive și interactive. Organizarea activităților sub formă de joc, proiect sau activitate practică contribuie la dezvoltarea gândirii creative și la formarea unor deprinderi utile în viața de zi cu zi.

De asemenea, educatorul trebuie să observe permanent modul în care copiii răspund la activitățile propuse și să adapteze metodele utilizate în funcție de interesele și nevoile acestora. Flexibilitatea și creativitatea în organizarea activităților sunt elemente esențiale pentru succesul procesului educațional. Prin utilizarea metodelor inovative, cadrul didactic devine un facilitator al învățării, sprijinind copiii să exploreze, să colaboreze și să își dezvolte autonomia în procesul de cunoaștere.

Concluzie

Aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ contribuie la crearea unui mediu de învățare dinamic și motivant. Aceste metode sprijină dezvoltarea armonioasă a copiilor, stimulând creativitatea, cooperarea și autonomia în învățare.

Prin utilizarea strategiilor moderne de predare, cadrele didactice pot transforma activitățile educaționale în experiențe de învățare plăcute și eficiente. Astfel, educația devine un proces activ și participativ, orientat spre dezvoltarea competențelor necesare pentru integrarea în societate.

Implementarea metodelor inovative nu se limitează doar la transmiterea de cunoștințe; ea contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, dezvoltarea abilităților sociale și stimularea creativității. Prin combinarea observației, reflecției și feedbackului constant, cadrul didactic poate urmări progresul fiecărui copil, identificând punctele forte și zonele care necesită sprijin suplimentar.

Astfel, procesul educațional devine personalizat, motivant și eficient, iar fiecare copil se simte implicat și valorizat în activitățile desfășurate.

Bibliografie

1. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Oprea, C., *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2009.
4. Ministerul Educației, *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019.

ROLUL ȘI IMPORTANȚA PROFESORULUI MENTOR. DE LA DIFICULTATE LA PROGRES ÎN ÎNVĂȚAREA REMEDIALĂ

Sabina-Alina BELDEAN
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10

Introducere

Procesul educațional presupune respectarea ritmului individual de dezvoltare al fiecărui copil. În cadrul activităților didactice pot apărea situații în care unii copii întâmpină dificultăți în înțelegerea și însușirea anumitor cunoștințe sau abilități. În astfel de situații, învățarea remedială devine o componentă esențială a procesului instructiv-educativ.

Învățarea remedială are rolul de a sprijini copiii care întâmpină dificultăți, oferindu-le oportunități suplimentare de învățare și consolidare a cunoștințelor. Prin aplicarea unor strategii didactice adecvate, educatorul poate contribui la transformarea dificultăților în progres și la creșterea încrederii copiilor în propriile capacități.

Cuprins

Învățarea remedială reprezintă un ansamblu de activități și strategii didactice menite să sprijine copiii în depășirea dificultăților de învățare. Aceste activități se bazează pe adaptarea conținuturilor, a metodelor și a ritmului de lucru la nevoile individuale ale copiilor. Un prim pas în realizarea învățării remediale îl reprezintă identificarea dificultăților întâmpinate de copii. Acest proces se realizează prin observație sistematică, evaluare continuă și analizarea rezultatelor activităților desfășurate în cadrul grupei.

După identificarea dificultăților, cadrul didactic poate aplica diverse strategii de sprijin, precum exerciții suplimentare, activități individualizate, jocuri didactice sau activități practice. Aceste metode facilitează înțelegerea conținuturilor și contribuie la consolidarea cunoștințelor.

În educația timpurie, jocul didactic reprezintă una dintre cele mai eficiente metode utilizate în activitățile remediale. Prin intermediul jocului, copiii pot repeta și consolida noțiunile într-un mod atractiv și motivant. În același timp, activitățile practice, precum decuparea, lipirea sau modelajul, contribuie la dezvoltarea coordonării motrice și la consolidarea achizițiilor cognitive.

Un alt aspect important în procesul de învățare remedială este colaborarea dintre educator, părinți și specialiști. Comunicarea constantă și implicarea familiei în activitățile de învățare pot sprijini progresul copilului și pot contribui la depășirea dificultăților întâmpinate. În procesul de învățare remedială este important ca educatorul să utilizeze strategii didactice variate, adaptate nivelului de dezvoltare al copiilor. Activitățile remediale trebuie să fie organizate într-un mod atractiv și accesibil, astfel încât copiii să fie motivați să participe activ la procesul de învățare.

Una dintre strategiile frecvent utilizate este învățarea prin joc, care permite reluarea și consolidarea noțiunilor într-un mod plăcut. Prin intermediul jocurilor didactice, copiii pot exersa diferite abilități de limbaj, pot recunoaște sunete, silabe sau cuvinte și își pot dezvolta capacitatea de concentrare. De asemenea, activitățile remediale pot include exerciții individualizate, care să răspundă nevoilor specifice ale fiecărui copil. Educatorul poate oferi sarcini diferențiate, astfel încât fiecare copil să poată progresa în ritmul propriu. Acest tip de activitate contribuie la creșterea încrederii în sine și la dezvoltarea motivației pentru învățare.

Un alt element important îl reprezintă feedbackul pozitiv oferit de cadrul didactic. Încurajarea și aprecierea progresului, chiar și a celor mici, contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv și la stimularea dorinței copiilor de a învăța. Prin aplicarea acestor strategii, activitățile remediale devin mai eficiente și contribuie la depășirea dificultăților de învățare, facilitând progresul fiecărui copil.

Concluzie

Învățarea remedială reprezintă o componentă esențială a procesului educațional, având rolul de a sprijini copiii în depășirea dificultăților și în atingerea potențialului lor maxim.

Prin utilizarea unor metode didactice adaptate și prin crearea unui mediu educațional pozitiv, cadrul didactic poate transforma dificultățile în oportunități de progres. Prin răbdare, sprijin și adaptarea strategiilor didactice la nevoile copiilor, procesul de învățare devine mai eficient și mai accesibil pentru fiecare copil.

Astfel, educația contribuie la dezvoltarea armonioasă și la formarea unei atitudini pozitive față de învățare. Implementarea activităților remediale nu se limitează doar la corectarea dificultăților; ea contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de învățare, dezvoltarea încrederii în sine și stimularea autonomiei în procesul de învățare.

Prin observarea atentă și adaptarea strategiilor didactice la nevoile fiecărui copil, educatorul poate sprijini progresul individual și poate crea un mediu educațional sigur, motivant și eficient.

Bibliografie

1. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Vrășmaș, E., *Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale*, Editura Polirom, Iași, 2007.
4. Ministerul Educației, *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019.

EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN MENTORATUL DIDACTIC PRIN ACTIVITĂȚI DE INTEGRARE A ELEVILOR CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE PRIN JOC

Prof. Claudia Georgiana COVASAN
Școala gimnazială nr.2 Piatra-Neamț

ARGUMENT

Cu ajutorul unui cadru didactic dedicat, un elev cu cerințe educaționale speciale (CES) are șanse mari de integrare. Orice cadru didactic care are în clasă un copil cu CES are nevoie de cât mai multe idei de activități pentru integrarea acestei categorii de elevi. Printre marile provocări ale unui dascăl, integrarea unui elev cu cerințe educaționale speciale într-o clasă obișnuită, este, de departe cea mai mare dintre toate. Legislația este generoasă, însă nimeni nu s-a gândit până la capăt cum poate fi aplicată concret, la clasă. Cea mai bună cale rămâne, ca de fiecare dată, jocul. Și nu vorbim despre orice joc, nu poți începe direct cu „Rațele și vânătorii” dacă vrei să incluzi într-un colectiv mare un copil cu autism, ADHD sau cu tulburări de comportament, vorbim aici despre jocuri didactice perfect adaptate dezvoltării elevului cu CES pe cele patru mari arii: socializare, autonomie personală, dezvoltare cognitivă și adaptare senzorială.

Activitățile, jocurile care au ajutat cel mai mult la integrarea elevilor, la dezvoltarea stimei de sine, au fost în special cele axate pe mișcare, cele muzicale, logico-matematice și, mai târziu, concursurile. Dar hai să vedem și exemple concrete de jocuri aplicabile la clasă.

a. Jocuri de socializare:

- **„Poștașul”**- este un joc iubit atât la grădiniță, cât și în clasele primare. Un copil ține o scrisoare în mână și poartă un dialog introductiv cu întregul colectiv:

-Cine este?

-Poștașul!

-Și ce ne aduce?

-O scrisoare?

-Pentru copiii care... (mănâncă, dansează, cântă la pian, se spală pe dinți etc).

Copiii încearcă să gesticuleze cât mai bine provocarea lansată de către poștaș, iar acesta îl va alege pe următorul, în funcție de cât de bine au îndeplinit sarcina.

Fiind un joc simplu, care implică mimica, mai mult decât comunicarea, elevul cu CES se va simți în largul său, va realiza că poate face aceleași lucruri cu cei din clasa lui. Starea de bine pe care o trăiește la școală un elev este cea mai puternică armă pentru integrare și pentru obținerea succesului școlar.

- **„Deschide urechea bine!”**- cred că toată lumea cunoaște regulile simple ale acestui joc. Un elev stă pe un scaun, în fața clasei și, după ce ascultă cântecelul („Deschide urechea bine să vedem ghicești ori ba, cine te-o striga pe nume, hai ghicește, nu mai sta!”) trebuie să spună numele colegului care l-a strigat. Jocul este extrem de util pentru toți copiii care formează un nou colectiv, este o modalitate facilă de a învăța numele colegilor.

b. **Jocuri de stimulare senzorială:**

Orele de muzică și mișcare; arte vizuale și abilități practice, precum și cele de joc și mișcare sunt cele mai generoase pentru includerea în programă a jocurilor senzoriale distractive pentru elevii cu CES. Iată câteva exemple care vor cuceri întregul colectiv:

- **„Cursa broscuțelor”** - Într-o cutie se pun două broscuțe făcute din hârtie (origami). Fiecare copil primește câte un pai de suc în care trebuie să sufle până când animăluțul său ajunge la linia de final. Activitățile care implică suflatul ajută de asemenea și la corectarea dificultăților de vorbire, pronunție a sunetelor.
- **„Modelaj din aluat”** - copiii amestecă făină cu apă și din aluatul rezultat pot modela animăluțe, figuri geometrice, oameni de zăpadă, etc. După uscare, își pot picta figurinele cu acuarele de apă.
- **„Împerechează obiectele după sunet”** - în cutiuțe mici de plastic (gen de surpriză de ou Kinder) se ascund diverse obiecte mici: boabe de fasole, bănuți, mărgele, bomboane etc. Copiii trebuie să agite fiecare recipient și să le potrivească după sunetul emis, două câte două.

c. Jocuri de autonomie personală

Numită ludoterapie, terapie ocupațională, acțiunea de stimulare a autonomiei personale se poate face și la școală, nu numai la ședintele de terapie individuală, doar că un pic altfel, împreună cu elevii tipici.

➤ **„Astăzi ne ordonăm lucrurile!”** Fiecare copil trebuie să își deseneze propriul simbol ori să-și scrie numele complet pe dulapul sau pe portofoliul personal, pe care să-l recunoască cu ușurință. Odată pe săptămână, profesorul îi îndrumă pe copii să-și ordoneze lucrările, proiectele, testele. Elevii cu CES pot învăța, prin această acțiune repetată, că toate lucrurile au locul lor la școală, că trebuie să aibă grijă de obiectele personale.

➤ **„Jocurile de rol”** – sunt ideale pentru orice arie de dezvoltare, dar, în cazul autonomiei personale, elevii speciali pot învăța ușor principii esențiale ale vieții de zi cu zi: „De-a magazinul”, „La spectacol”, „În vizită la muzeu”, „În excursie”, „Curățenie în camera mea”. Observând de fiecare dată comportamentul colegilor, imitându-l și generalizând fiecare noțiune dobândită într-o situație reală, autonomia personală va fi îmbunătățită semnificativ.

➤ **„Exerciții perceptiv-motrice de orientare și organizare temporală”:** „Mergi în ritmul dat de mine!”, „Baloanele cu zilele săptămânii”, „Stai pe roșu, treci pe verde!”; exercițiu-joc de memorare a zilelor săptămânii; exercițiu-joc de asociere a momentelor zilei cu activitățile corespunzătoare („Orarul în imagini”).

d. Jocuri de dezvoltare cognitive

Gândirea, memoria, atenția, motivația, creativitatea reprezintă elemente esențiale în obținerea reușitei școlare. Elevul cu CES trebuie să urmeze o programă adaptată conform cu nivelul dezvoltării sale intelectuale. Profesorul poate folosi însă câteva trucuri, care-l vor ajuta pe cel mic să învețe cu ușurință:

- folosirea în predare a mijloacelor audio-vizuale (în cazul elevilor cu ADHD și autism au un randament destul de bun);
- evaluarea prin metoda proiectelor (și nu prin teste de evaluare clasice care de obicei au și limită de timp în rezolvarea lor);

- jocuri de sinteză perceptuală în cadrul software-ului educativ (manuale digitale) înlocuirea scrisului de mână cu cel de tipar sau chiar folosirea calculatorului la majoritatea materiilor (da, legea permite asta!);
- alegerea diverselor jocuri didactice precum: jocuri cu elemente de abstractizare și generalizare, jocul omisiunilor (excluderea elementelor nepotrivite dintr-un ansamblu/ sesizarea elementelor lipsă dintr-un ansamblu); jocuri asociative („Jocul categoriilor”, „Familia de animale”; „Salata de legume”; „Care este casa lui?”, „La ce folosește ...?”); – jocul ghicitorilor.

Exemple de jocuri care pot fi folosite în procesul de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă sunt nenumărate; ele pot fi folosite la absolut orice materie, în pauze, în cadrul activităților extrașcolare.

• **SCOP**

Scopul acestui proiect este pe de o parte creșterea gradului de responsabilizare a cadrelor didactice care lucrează cu această categorie de elevi pentru integrarea acestora în colectiv, iar pe de altă parte creșterea stimei de sine a acestor elevi.

Jocul de-a normalitatea (atitudinea constantă a profesorului) este „jocul” pe care un cadru didactic trebuie să-l practice zi de zi, 5 ani, cât durează ciclul primar. De la modul în care este prezentat în prima clipă elevul cu CES, la obiectivitatea cu care predă și evaluează membrii colectivului de elevi, la includerea în activități a tuturor, depinde și atitudinea copiilor față de colegul lor special. „Doamna” este pentru copii modelul de conduită pe care îl urmează în primii ani de școală, ea este cheia pentru incluziune.

Din păcate, nu toate cadrele didactice au această deschidere și de aceea auzim deseori exemple de segregare a copiilor cu cerințe educaționale speciale; dar apar din ce în ce mai des exemple de bune practici, în care școala devine a doua casă pentru astfel de elevi. Un astfel de exemplu este Școala Gimnazială nr. 7 din cartierul Văleni - Structură a Școlii Gimnaziale nr. 2 Piatra Neamț, o școală mică, de cartier, în care atât la grădiniță, cât și la ciclul primar și gimnaziu, sunt elevi cu CES aproape în fiecare clasă pe care o coordonez din septembrie 2017.

- **OBIECTIVE GENERALE**

- Responsabilizarea cadrelor didactice cu privire la importanța avantajelor unei relații armonioase în colectivele de elevi care integrează elevi cu CES;
- Prevenirea abandonului școlar în rândul copiilor din grupul țintă;
- Realizarea educației incluzive la nivelul comunității locale;
- Cunoașterea amănunțită a problemelor care împiedică integrarea în mediul școlar a copiilor cu CES și găsirea de soluții pentru rezolvarea acestor probleme;
- Motivarea familiilor dezavantajate de a-și integra copiii în mediul școlar;
- Asigurarea unei șanse la educație pentru orice copil.

- **OBIECTIVE DE REFERINȚĂ**

O1- Promovarea unor schimbări în mentalitatea tradițională în raport cu poziția copilului

cu CES în școală/ societate;

O2- Dezvoltarea unor atitudini stimulative și suportive în rândul părinților, tutorilor, cadrelor didactice;

O3- Promovarea principiilor democratice în relația cadru didactic-copil cu CES;

O4- Identificarea aspectelor funcționale și disfuncționale în relația dintre cadre didactice/ copii și copiii cu CES;

O5 - Creșterea gradului de implicare a părinților în toate activitățile școlare și extrașcolare;

O6 - Schimbarea mentalităților neadecvate privitoare la această categorie de copii.

- **GRUP ȚINTĂ:**

BENEFICIARI DIRECTI: elevii cu cerințe educaționale speciale.

- **RESURSE:**

a) UMANE: - cadrele didactice care predau la structură

- *director adjunct - coordonatorul structurii*

- psihologul școlar
- profesorii de sprijin
- b) **MATERIALE:**- imprimantă, xerox, aparat foto, calculator, săli de clasă, material didactic, jocuri didactice, planșe necesare, consumabile (hârtie, tuș, CD-uri)
- c) **INFORMAȚIONALE:** - cărți de specialitate;
 - reviste de specialitate
 - site-uri de profil
- d) **TEMPORALE:** - 4 ore/ săptămână pe grupe de lucru și individual
- e) **FINANCIARE:** - resurse proprii;
 - sponsorizări

• **STRATEGII DE EVALUARE**

Pe lângă documentele cu evaluări de la specialiști, profesorul trebuie să proiecteze și să implementeze diverse activități de evaluare a elevului cu CES. Până la joc, pașii metodici ar fi: observarea directă a copilului și interviul cu părinții și terapeuții, studierea documentelor de diagnostic și a recomandărilor primite de la specialiști; totul pentru cunoașterea competențelor reale ale celui mic, pentru a depista tipul de inteligență care primează, modul de învățare, aspecte care îl motivează în viața de zi cu zi.

Adaptarea programei școlare este un document de maximă importanță, ce trebuie elaborat de profesorul de sprijin desemnat de CRJAE, în colaborare cu învățătorul. Ea poate suferi modificări constatăte, în funcție de evoluția copilului pe parcursul unei unități de învățare sau al unui semestru.

IMPORTANȚA MENTORATULUI DIDACTIC ÎN FORMAREA CADRELOR DIDACTICE – O PRIVIRE GENERALĂ

**Profesor Iulia RASU
Școala Gimnazială, Comuna Gherăești**

Mentoratul în educație reprezintă un instrument esențial pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și pentru îmbunătățirea calității actului educațional. Prin intermediul mentoratului, profesorii debutanți beneficiază de sprijin și îndrumare, facilitându-le integrarea în sistemul educațional și adaptarea la provocările întâmpinate.

Mentoratul în activitatea didactică este un proces esențial pentru dezvoltarea profesională a cadrelor didactice, în special a celor debutante. Acesta presupune o relație de sprijin, ghidare și formare între un cadru didactic cu experiență (mentorul) și unul aflat la început de drum (mentoratul).

Scopul mentoratului didactic:

- ✓ Sprijinirea integrării profesionale a cadrelor didactice debutante;
- ✓ Dezvoltarea competențelor pedagogice și metodologice;
- ✓ Facilitarea adaptării la cultura organizațională a instituției de învățământ;
- ✓ Îmbunătățirea continuă a calității actului educațional.

Rolul mentorului:

- ✓ Ghidează și consiliază cadrul didactic debutant;
- ✓ Oferă feedback constructiv;
- ✓ Ajută la planificarea lecțiilor și gestionarea clasei;
- ✓ Facilitează observarea unor ore de curs model;
- ✓ Susține în pregătirea pentru examenele de titularizare sau definitivare.

Activități specifice mentoratului:

- ✓ Ședințe de consiliere individuală;
- ✓ Activități de observare reciprocă a lecțiilor;

- ✓ Ateliere de formare și schimb de bune practici;
- ✓ Elaborarea unui plan de mentorat personalizat;
- ✓ Evaluarea progresului cadrului didactic în procesul de formare.

Beneficiile mentoratului:

- ✓ Creșterea încrederii în sine a cadrelor didactice debutante;
- ✓ Îmbunătățirea performanței la clasă;
- ✓ Dezvoltarea unei culturi organizaționale colaborative;
- ✓ Promovarea dezvoltării profesionale continue.

Importanța mentoratului în formarea cadrelor didactice este esențială, mai ales într-un sistem educațional care pune accent pe calitate, adaptabilitate și dezvoltare profesională continuă.

1. Sprijin pentru debutanți

Mentoratul oferă sprijin personalizat cadrelor didactice aflate la început de carieră. Tranziția de la formarea teoretică la practica efectivă la clasă poate fi dificilă, iar un mentor experimentat poate facilita această trecere, reducând stresul și incertitudinile.

2. Dezvoltare profesională continuă

Prin mentorat, cadrele didactice au ocazia să reflecteze asupra propriei practici, să își evalueze activitatea și să identifice punctele forte și cele care trebuie îmbunătățite. Astfel, mentoratul devine un instrument de învățare activă și autoreglare profesională.

3. Îmbunătățirea calității actului educațional

Un profesor bine pregătit și susținut va fi mai eficient în gestionarea clasei, în proiectarea demersului didactic și în relaționarea cu elevii. Mentoratul contribuie astfel direct la creșterea calității procesului educațional.

4. Dezvoltarea unei culturi a colaborării

Mentoratul promovează colaborarea între cadrele didactice, încurajând schimbul de bune practici, solidaritatea profesională și învățarea reciprocă. Astfel, școala devine un spațiu de învățare colectivă, nu doar pentru elevi, ci și pentru profesori.

5. Susținerea adaptării la schimbările din educație

Într-un context educațional în continuă schimbare, mentoratul ajută profesorii să se adapteze mai ușor la noile cerințe curriculare, la digitalizare sau la nevoile diverse ale elevilor. Mentorii pot funcționa ca vectori ai inovației pedagogice.

Mentoratul este nu doar un sprijin punctual pentru debutanți, ci un mecanism strategic pentru dezvoltarea resursei umane din educație. Prin mentorat, formarea cadrelor didactice devine mai eficientă, mai personalizată și mai conectată la realitatea școlară.

Mentoratul în educație este un pilon fundamental pentru formarea cadrelor didactice și pentru asigurarea unui învățământ de calitate. Prin sprijinul oferit, mentorii contribuie la dezvoltarea profesională a profesorilor debutanți, iar aceștia, la rândul lor, influențează pozitiv performanțele și dezvoltarea elevilor. Este esențial ca sistemul educațional să investească în formarea continuă a mentorilor și să aloce resurse adecvate pentru implementarea eficientă a programelor de mentorat.

Bibliografie

1. Gratiela Ianos, *Profesor de azi. Ghidul tău pentru debutul în cariera didactică*, Editura Universitara, 2023.
2. Stan Camelia, *Mentorat si coaching in educatie*, Editura Presa Universitara Clujeana, 2020.
3. Alte resurse online

MENTORAT DE SUCCES PRIN STUDII DE CAZ. DEZVOLTAREA LIMBAJULUI PRIN JOC LA GRĂDINIȚĂ

**Prof.înv.preșcolar Tatiana Elena IONIȚĂ
Școala Gimnazială com.Ion Creangă,Neamț**

Introducere

Perioada preșcolară reprezintă etapa în care limbajul suferă cele mai profunde transformări, trecând de la o comunicare situativă la una contextuală. Grădinița are rolul de a organiza acest proces, iar **jocul** este cadrul ideal, deoarece elimină barierele emoționale și transformă învățarea într-o activitate atractivă. Prin joc, copilul își exersează vocabularul, își corectează pronunția și învață structurile gramaticale fără un efort conștient epuizant.

Fundamentarea teoretică a jocului didactic

Jocul didactic este un tip de activitate care îmbină elemente de învățare cu elemente distractive. Acesta are o structură specifică pe care educatorul trebuie să o respecte:

- Scopul didactic: Ceea ce urmărim să dezvoltăm (ex: acordul subiectului cu predicatul).
- Sarcina didactică: Problema intelectuală pe care copilul trebuie să o rezolve.
- Regulile jocului: Acestea reglează conduita copiilor și stimulează efortul.
- Elementele de joc: Întrecerea, aplauzele, mânuirea materialelor, surpriza.

Studiu de caz. Stimularea comunicării prin joc la grupa mijlocie

Identificarea problemei:

În urma evaluării inițiale a unei grupe de 20 de copii (4-5 ani), s-a constatat că un număr de 6 copii prezentau dificultăți în exprimarea coerentă. Aceștia utilizau cu precădere propoziții simple (subiect și predicat), aveau un vocabular limitat la obiecte de uz imediat și manifestau timiditate în interacțiunea cu semenii.

Ipoteza lucrării:

Utilizarea sistematică a jocurilor didactice și a jocurilor de rol va conduce la o îmbogățire a vocabularului activ și la creșterea fluenței în comunicare.

Intervenția (Exemple de activități):

1. Jocul „Spune mai departe” (Dezvoltarea auzului fonematic și a fluenței):
 - *Desfășurare:* Educatorul începe o propoziție („În pădure am văzut...”), iar copilul trebuie să adauge un element. Următorul copil repetă ce a spus colegul și adaugă încă un element.
 - *Rezultat:* Copiii învață să asculte activ și să memoreze structuri logice.
2. Jocul „Eu spun una, tu spui multe” (Corectarea gramaticală):
 - *Desfășurare:* Se utilizează un jeton cu un obiect (un măr). Copilul trebuie să numească pluralul (multe mere).
 - *Observație:* S-a pus accent pe cuvintele cu plural neregulat sau dificil, unde copiii tindeau să greșească.
3. Jocul de rol „La cafenea / La magazin”:
 - *Context:* S-a amenajat un colț cu cești, farfurii și tăvi.
 - *Sarcina:* Copiii au fost încurajați să folosească formule de politețe („Vă rog”, „Cu plăcere”, „Ați dori o prăjitură?”).
 - *Impact:* Limbajul a devenit un instrument social, copiii fiind motivați să vorbească pentru a-și îndeplini rolul.

4. Jocul didactic „Săculețul fermecat”

- Obiectiv: Dezvoltarea capacității de descriere și a vocabularului senzorial (atribute de formă, textură, mărime).
- Desfășurare: Într-un săculeț opac sunt introduse diverse obiecte (o minge pufoasă, un cub de lemn, o lingură de metal, o mașinuță). Copilul introduce mâna, alege un obiect fără a-l scoate și trebuie să le descrie colegilor ce simte: „Este ceva tare, are roți și este mic”. Ceilalți copii trebuie să ghicească obiectul.
- Impact: Acest joc obligă copilul să caute cuvinte specifice (tare/moale, neted/aspru), trecând dincolo de simplele denumiri ale obiectelor.

Metodologia evaluării progresului

Pentru a măsura succesul acestui studiu de caz, am utilizat fișa de observație individuală. Am notat frecvența cu care copiii monitorizați au inițiat dialoguri în timpul jocurilor libere înainte și după intervenție.

- Inițial: Subiecții inițiau în medie 1-2 interacțiuni verbale pe oră, folosind cuvinte izolate.
- Final: După implementarea jocurilor propuse, frecvența a crescut la 5-6 interacțiuni, apărând dorința de a explica reguli colegilor sau de a povesti scenarii de joc complexe.

Analiza rezultatelor și concluzii

După implementarea acestor activități pe parcursul unui semestru, s-au observat următoarele progrese:

- Cantitativ: Vocabularul utilizat de copiii monitorizați s-a îmbogățit cu aproximativ 20-30% cuvinte noi (adjective și adverbe în special).
- Calitativ: Propozițiile au devenit mai complexe, apărând conjuncțiile („și”, „pentru că”).
- Social: Copiii care la început refuzau dialogul au început să inițieze conversații în timpul jocurilor libere.

Concluzie

Jocul nu este doar o metodă de relaxare, ci este „munca” copilului. Succesul dezvoltării limbajului depinde de capacitatea cadrului didactic de a transforma fiecare obiectiv pedagogic într-o aventură ludică.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
2. Ionescu, M., Chiș, V. (2001). *Mijloace de învățământ și accesorii didactice*. Editura Presa Universitară Clujeană.
3. Păun, E. (2017). *Pedagogie. Provocări și dileme privind școala și profesia didactică*. Editura Polirom.
4. Verza, E. (2003). *Tratat de logopedie*. Editura Fundației Humanitas.
5. Ministerul Educației. (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*.

**MENTORATUL DIDACTIC, INSTRUMENT STRATEGIC
AL DEZVOLTĂRII PROFESIONALE CONTINUE.
PRINCIPALELE REPERE LEGISLATIVE ȘI TEORETICE
PENTRU EDUCAȚIA VIITORULUI**

**Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU
Casa Corpului Didactic Neamț**

Rezumat

Într-un context marcat de tranziția digitală și de redefinirea competențelor-cheie ale profesiei didactice, mentoratul devine un mecanism sistemic de transfer al expertizei pedagogice și de susținere a dezvoltării profesionale continue. Articolul de față analizează statutul actual al mentoratului didactic din perspectiva cadrului legislativ românesc recent, precum și fundamentele teoretice și cercetările internaționale din ultimul deceniu privind rolul profesorului mentor. Sunt discutate funcțiile mentoratului diferențiat pe etape de carieră, competențele specifice ale mentorului și provocările generate de digitalizare și de nevoia unei formări specifice pentru cei care exercită această funcție. Concluziile subliniază faptul că profesorul mentor nu mai poate fi privit ca un simplu ghid al debutantului, ci ca un actor-cheie al inovării curriculare și al calității actului educațional.

Cuvinte-cheie: *mentorat didactic, dezvoltare profesională, profesor debutant, formare continuă, educația viitorului, Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică.*

Introducere. Argument

Sistemul românesc de învățământ traversează, în perioada actuală, o etapă de transformare accelerată, determinată deopotrivă de digitalizarea proceselor educaționale, de reforma cadrului legislativ și de presiunea tot mai mare exercitată asupra calității actului didactic.

În acest peisaj, profesorul mentor dobândește un rol esențial: acela de a construi identitatea profesională a cadrelor didactice debutante, dar și de a susține performanța și motivația celor cu experiență, aflați în diferite etape ale carierei.

Mentoratul didactic nu mai poate fi redus astăzi la o simplă practică de inițiere a debutantului în profesie. El reprezintă un mecanism sistemic de transfer al expertizei pedagogice, un spațiu de reflecție critică asupra practicii și, nu în ultimul rând, un vector al inovării curriculare. Literatura de specialitate din ultimul deceniu confirmă această mutație de accent, de la mentoratul „de supraviețuire” al primului an de catedră, către un mentorat diferențiat, adaptat nevoilor specifice ale fiecărei etape de dezvoltare profesională.

Prezentul articol își propune să analizeze rolul profesorului mentor din dublă perspectivă: cea a cadrului normativ românesc, recent restructurat prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, și cea a cercetării internaționale privind eficiența programelor de mentorat, cu accent pe sursele publicate în ultimul deceniu.

Cadrul legislativ al mentoratului didactic în România

Reforma legislativă din 2023 a adus o schimbare structurală în modul de organizare a mentoratului didactic din România. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 înființează Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică, format din personal didactic de predare cu cel puțin gradul didactic II și cu experiență de minimum cinci ani în activitatea didactică. Acest corp funcționează pe lângă Centrul Național pentru Formarea și Dezvoltarea Cariereri Didactice (CNFDCD) și are atribuții atât în coordonarea practicii pedagogice a viitoarelor cadre didactice, cât și în procesul de licențiere în cariera didactică (Legea nr. 198/2023, Titlul III).

Selecția membrilor Corpului de mentorat se realizează pe baza unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, iar încadrarea personalului didactic care desfășoară activități de mentorat se face potrivit prevederilor exprese ale legii referitoare la norma didactică și la activitățile conexe procesului de predare-învățare-evaluare. Totodată, Ministerul Educației coordonează, la nivel de sistem, activitatea de mentorat didactic și de licențiere în carieră, alături de elaborarea standardelor ocupaționale specifice acestor funcții.

Cadrul metodologic a fost completat, în perioada 2025–2026, prin acte subsecvente care detaliază mecanismele de formare continuă: Ordinul ministrului educației nr. 3986/2025 reglementează sistemul de credite transferabile (ECTS) aplicabil formării continue a personalului didactic, iar metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic pentru anul școlar 2025–2026 stabilește criteriile de selecție și de încadrare a membrilor Corpului de mentorat și licențiere în cariera didactică, corelate cu prevederile art. 207 din Legea nr. 198/2023.

Această arhitectură normativă plasează mentoratul didactic într-o poziție strategică în cariera profesorului: nu mai este o activitate marginală, opțională, ci o componentă instituționalizată a sistemului de formare inițială și continuă, cu criterii clare de acces, responsabilități explicite și, cel puțin la nivel declarativ, o recunoaștere profesională distinctă.

Repere teoretice și cercetări recente privind mentoratul didactic

Cercetările internaționale din ultimul deceniu converg spre ideea că mentoratul eficient nu este o intervenție uniformă, ci trebuie diferențiat în funcție de etapa de carieră a cadrului didactic. Yuan, Ironsi și Liu (2025) demonstrează, printr-un studiu comparativ, că mentoratul de grup produce beneficii diferite pentru profesorii debutanți, pentru cei aflați la mijlocul carierei și pentru cei cu experiență îndelungată: primii dobândesc practici pedagogice robuste, cei de la mijlocul carierei își perfecționează strategiile instructionale, iar profesorii cu experiență tind să își asume, la rândul lor, roluri de mentorat și de leadership profesional.

O direcție de cercetare tot mai vizibilă privește formarea mentorilor înșiși. White și Dickerson (2026) atrag atenția asupra faptului că eficiența mentoratului didactic depinde în mod direct de calitatea formării profesionale oferite mentorilor: cunoștințele, atitudinile, valorile și identitatea profesională a mentorului trebuie dezvoltate în mod intenționat, nu presupuse ca fiind deja prezente odată cu experiența la catedră. Într-un studiu anterior, White, Mackintosh și Dickerson (2022) propun un model de dezvoltare a mentorilor centrat pe nevoile individuale ale acestora, subliniind că un profesor bun nu devine automat un mentor bun, ci are nevoie de o pregătire specifică, adaptată contextului în care activează.

În spațiul academic est-european, Cebanu și Robuleț (2025) analizează mentoratul ca modalitate de integrare profesională a cadrelor didactice, evidențiind rolul acestuia în sprijinirea debutanților, dar și importanța unui sistem de evaluare continuă care să permită cadrelor didactice să își ajusteze metodele de predare pe baza feedback-ului constructiv oferit de colegi și mentori. Concluzia autoarelor este convergentă cu literatura internațională: mentoratul reprezintă o investiție strategică, cu beneficii multiple pentru instituțiile de învățământ, nu doar pentru individul mentorat.

Nu în ultimul rând, Barnett (2026) explorează mentoratul liderilor școlari în contextul inovației tehnologice accelerate, subliniind necesitatea păstrării „elementului uman” al relației de mentorat chiar și atunci când instrumentele digitale preiau o parte tot mai mare din activitățile de sprijin profesional. Această observație este relevantă și pentru mentoratul didactic la nivelul cadrelor de predare, unde riscul unei formalizări excesive sau al unei digitalizări deshumanizante trebuie contrabalansat printr-o relație autentică de sprijin și reflecție.

Funcțiile și competențele profesorului mentor în educația viitorului

Sintetizând reperele legislative și teoretice prezentate, profesorul mentor al educației viitorului este chemat să exercite simultan mai multe funcții:

- Funcția de integrare profesională: sprijinirea debutantului în etapa de tranziție de la formarea inițială la practica efectivă la catedră, prin modelare, observare reciprocă și feedback constructiv.
- Funcția de dezvoltare profesională continuă: facilitarea reflecției critice asupra practicii didactice, indiferent de vechimea în profesie, adaptată etapei de carieră a fiecărui cadru didactic mentorat.
- Funcția de inovare curriculară: promovarea unor metode didactice actualizate, inclusiv a instrumentelor digitale, fără a pierde din vedere dimensiunea relațională și emoțională a actului educațional.
- Funcția evaluativă și de licențiere: participarea, în cadrul Corpului de mentorat și licențiere în cariera didactică, la evaluarea competențelor necesare accesului și avansării în carieră.

- Funcția de leadership educațional: asumarea unui rol activ în cultura organizațională a școlii, prin diseminarea bunelor practici și prin susținerea coeziunii echipei didactice.

Exercitarea acestor funcții presupune un set specific de competențe: competențe didactico-metodologice avansate, competențe de comunicare și de ascultare activă, competențe de evaluare formativă, competențe manageriale (organizarea timpului, a resurselor și a relației de mentorat) și, tot mai pregnant, competențe digitale, necesare pentru integrarea instrumentelor tehnologice în procesul de predare-învățare-evaluare și în activitatea de mentorat propriu-zisă.

Provocări și perspective

În pofida progreselor normative recente, exercitarea funcției de mentor rămâne marcată de câteva provocări semnificative.

Prima ține de recunoașterea insuficientă, atât financiară, cât și simbolică, a timpului și a efortului investit de mentor în relația de mentorat, care se adaugă, de cele mai multe ori, normei didactice obișnuite.

A doua provocare privește lipsa unei formări sistematice, specifice, pentru cei care devin mentori: experiența didactică solidă este o condiție necesară, dar nu suficientă pentru a deveni un mentor eficient, așa cum arată literatura de specialitate recentă (White & Dickerson, 2026).

O a treia provocare este legată de digitalizare: integrarea instrumentelor tehnologice în activitatea de mentorat oferă oportunități evidente: flexibilitate, acces la resurse, comunicare continuă, dar comportă și riscul unei formalizări excesive a relației mentor-mentorat, în detrimentul dimensiunii umane și relaționale care rămâne esențială pentru succesul mentoratului (Barnett, 2026).

Perspectivile de dezvoltare ale mentoratului didactic în România converg spre trei direcții principale: consolidarea Corpului de mentorat și licențiere în cariera didactică printr-o formare specifică, standardizată, a mentorilor; diferențierea programelor de mentorat în funcție de etapa de carieră a cadrului didactic mentorat, așa cum recomandă cercetările recente privind mentoratul de grup; și integrarea echilibrată a instrumentelor digitale, ca resursă complementară, iar nu ca substitut al relației interumane de sprijin profesional.

Concluzii

Rolul profesorului mentor în educația viitorului depășește cu mult limitele tradiționale ale îndrumării debutantului. Cadrul legislativ recent, structurat prin Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 și prin actele metodologice subsecvente, oferă o bază instituțională solidă pentru profesionalizarea acestei funcții, prin înființarea Corpului de mentorat și licențiere în cariera didactică.

În același timp, cercetarea internațională din ultimul deceniu confirmă necesitatea unei abordări diferențiate a mentoratului, adaptate etapelor de carieră, precum și a unei formări specifice pentru mentori, astfel încât experiența didactică să se transforme, în mod real, în capacitate de a sprijini dezvoltarea profesională a colegilor.

Investiția în calitatea mentoratului didactic reprezintă, în ultimă instanță, o investiție în calitatea întregului sistem de învățământ: un mentor bine pregătit, susținut instituțional și motivat corespunzător poate deveni motorul unei culturi profesionale bazate pe reflecție, colaborare și inovare continuă; exact atributele de care educația viitorului are nevoie.

Bibliografie

1. Barnett, B. (2026). Mentoring school leaders in the age of technological innovation. Interchange. <https://doi.org/10.1007/s10780-026-09560-x>
2. Cebanu, L., & Robuleț, A. (2025). Mentoratul, modalitate de integrare profesională a cadrelor didactice în procesul educațional. În Conferința științifică internațională a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău (Vol. 1, pp. 135–143). <https://doi.org/10.46727/c.v1.27-28-03-2025.p135-143>
3. OECD. (2022). Teacher professional identity: How to develop and support it in times of change and diversity (EDU/WKP(2022)5). OECD Publishing.
4. White, E., & Dickerson, C. (2026). What do we mean by effective professional learning and development for teacher mentors? PRACTICE: Contemporary Issues in Practitioner Education. <https://doi.org/10.1080/25783858.2026.2647728>
5. White, E., Mackintosh, J., & Dickerson, C. (2022). A personalised needs-led approach to developing mentors of student teachers. Teacher Education Advancement Network Journal, 14(1), 19–31.
6. Yuan, X., Ironsi, C. S., & Liu, F. (2025). The role of group mentorship in supporting teachers across different developmental stages: A comparative study. Studies in Educational Evaluation, 86, Article 101477. <https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2025.101477>
7. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613 din 5 iulie 2023, cu modificările și completările ulterioare (formă consolidată, actualizată iulie 2025). Titlul III, privind Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică.
8. Ordinul ministrului educației nr. 3986/2025 pentru aprobarea Metodologiei privind sistemul de credite transferabile (ECTS) aplicabil formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar.
9. Metodologia-cadru privind mobilitatea personalului didactic de predare din învățământul preuniversitar pentru anul școlar 2025–2026, aprobată prin ordin al ministrului educației, Anexă privind selecția și încadrarea membrilor Corpului de mentorat și licențiere în cariera didactică.

MENTORATUL DIDACTIC - INSTRUMENT STRATEGIC AL DEZVOLTĂRII PROFESIONALE CONTINUE ÎN EDUCAȚIE

prof. Valeria Maria BENCHEA
Școala Gimnazială Nr. 25 Sibiu

Pregătirea profesională inițială este primul pas în procesul de dezvoltare profesională continuă din orice domeniu. În domeniul educational, pregătirea cadrelor didactice este relativ diferită de la o țară la alta, de la un sistem educațional la altul și chiar în cadrul aceleiași țări, în ceea ce privește: durata studiilor, nivelul de pregătire, curricula, strategiile didactice, modalitățile de evaluare, criteriile de acces și de finalizare a studiilor. A învăța să predai, a te pregăti pentru a deveni cadru didactic este un proces complex, datorită varietății de informații, competențe și abilități ce trebuie asimilate și formate, personal, depinzând de experiențele de învățare anterioare ale studenților, de concepțiile, preconcepțiile și credințele lor despre predare și învățare și specific-contextual.

Este singura profesie în care te întorci în același loc de unde ai plecat, dar într-o ipostază diferită: schimbi rolul de elev cu cel de profesor. Tocmai de aceea unele studii au reliefat ideea conform căreia experiențele trăite în calitate de elev ne marchează profund viața, iar modul în care vom fi ca viitori profesori este strâns legat de modul în care am „trait,” viața de elev, tinzând foarte mult să reproducem anumite comportamente și atitudini ale celor care ne-au educat și format.

Este o profesie relativ stabilă, cu reguli clare și relativ inflexibilă. Cadrele didactice nu părăsesc sistemul după o anumită vârstă (35-40 ani), iar în sistemul de învățământ pătrund foarte greu persoane care vin din alte profesii. Pe de altă parte este o profesie în care locurile de muncă sunt relativ stabile și sigure, exceptând bineînțeles situațiile de criză economică în care se impun măsuri de reducere de personal sau reduceri salariale.

În educație, mentorul este un subiect atent dezbătut și analizat, lucru reflectat și în vasta literatură de specialitate străină, care abordează această problemă. Confruntându-se cu o rată foarte mare de cadre didactice ce părăseau profesia în primii ani de activitate, și cu un nivel nu tocmai corespunzător de pregătire al acestora, specialiștii americani au introdus mentoratul în programele de inducție, pentru primii ani de activitate, facilitând trecerea de la pregătirea inițială la formarea profesională continuă, iar mai apoi a fost utilizat în cadrul pregătirii inițiale, mai ales în componența practică, realizată în școli, sub coordonarea unor cadre didactice cu experiență.

În sistemul românesc de învățământ nu au existat programe de mentorat formale până la reglementările aduse la Legea Învățământului 1/2011, nici la nivelul pregătirii inițiale, nici la nivelul perioadei debutului profesional. Eforturile sporadice de a realiza această îndrumare au existat, dar ele au fost nesistematice, neorganizate, iar mentorii nu au beneficiat de o formare specială în acest sens. Din fericire, conform noii Legii Învățământului, din 2014-2015, vorbim de mentorat în forma sa formală, instituționalizată, atât în perioada pregătirii practice din timpul masterului didactic, dar și în perioada de 1 an de stagiu într-o școală sub îndrumarea unui profesor mentor. În activitatea de mentorat, există avantaje indiscutabile pentru toți cei implicați astfel:

1. pentru studenții practicanți:

- beneficiază de expertiza unor cadre didactice specifice pregătite în acest sens
- sunt puși în situații de a discuta, observa, dezbate, analiza într-un mod critic și reflectiv
- își analizează propriile convingeri și credințe cu privire la activitatea didactică în general și la misiunea și rolul cadrului didactic
- fac parte dintr-o comunitate de învățare
- învață să lucreze în echipă
- iau pulsul unei școli reale, cu elevi reali;

2. pentru cadrele didactice debutante:

- facilitarea integrării la noul loc de muncă
- familiarizarea cu specificul școlii, cu cerințele și așteptările școlii, părinților și elevilor în ceea ce privește performanțele sale

- oportunități de stabilire de relații și canale de comunicare cu diferite persoane-resursă
- dezvoltarea unor comunități de învățare ale cadrelor didactice debutante
- beneficiază de suportul unui cadru didactic cu experiență care dorește să îl ajute, să-i deschidă noi perspective
- debutantul nu mai este singur în sala de clasă și în cancelarie

3. pentru cadrele didactice-mentori:

- o bună oportunitate de evitarea a rutinei
- mentorul se bucură de un prestigiu profesional corespunzător
- este o modalitate de stimulare a dezvoltării profesionale continue
- face parte dintr-o comunitate profesională
- contribuie la dezvoltarea personală și profesională a unor viitoare cadre

didactice

- este o persoană resursă pentru studenții și cadrele didactice debutante

4. pentru elevi:

- beneficiază de experiența unor cadre didactice bine pregătite, atente la nevoile lor
- interacționează cu cadrele didactice mai tinere, care nu învață meseria prin încercare și eroare
- poate fi un element motivator în alegerea profesiei viitoare

5. pentru directorul școlii:

- resursa umană din școală este una recunoscută din punct de vedere al competențelor
- beneficiază de parteneriate stabilite cu universitatea, alte școli sau alte instituții educaționale
- este reprezentantul unei școli ce promovează învățarea, dar care și învață permanent

6. pentru școala ca întreg:

- recunoașterea în comunitate a școlii
- atragerea unor cadre didactice ce doresc să învețe
- dezvoltarea unor parteneriate de colaborare

- personal didactic bine pregătit
- personal didactic ce trece mai ușor peste perioada debutului și se adaptează mai rapid
- școala devine o adevărată comunitate care învață și se deschide spre comunitate.

Valorificarea experienței și expertizei cadrelor didactice prin implicarea în activități de formare ca formatori, precum și motivarea și implicarea acestor cadre didactice cu experiență și expertiză în domeniul în programe de mentorat și conștientizarea oportunităților de dezvoltare profesională și personală oferită de acestea, nu fac altceva decât să întrețină formarea continuă a cadrelor didactice ce predau și formează viitoarele cadre didactice, pe tematici ce țin de metode interactive, centrate pe elev, principii și metode de lucru cu adulții, modalități de evaluare alternative, prezentare de bune practice. Sistemele educaționale sunt în căutarea unor soluții de eficientizare și modernizare a școlii și a educației, iar una dintre componentele ce trebuie avute în vedere este component ce vizează calitatea resurselor umane, respective cadrele didactice. Mai mult ca oricând, profesia didactică trebuie să se caracterizeze prin flexibilitate, dynamism, receptivitate modern la nou și reflecție critică. Profesorul de azi nu mai e o persoană care le știe pe toate în specialitatea sa, ci o persoană care trebuie să fie conștientă că trebuie să se formeze continuu, să fie la current și să integreze în activitatea didactică noile tehnologii de informare și de comunicare, să reflecteze permanent asupra demersurilor și acțiunilor sale și să promoveze o învățare de calitate.

Bibliografie

1. Balaș, E., 2009 , Pregătirea inițială a cadrelor didactice în state ale Uniunii Europene. Analiză comparativă, în Ionescu, M., Fundamentări teoretice și abordări praxiologice în științele educației, Editura Eikton, Cluj-Napoca
2. Chiș, V. ,2002b, Activitatea profesorului între curriculum și evaluare, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
3. Cozma, T., Diac, G.,(coord.) 2008, Formarea continuă a cadrelor didactice între tradiție și modern, Editura Universității „Al.I.Cuza,, Iași
4. Crașoveanu, M., Rolul mentorului în activitatea cadrului didactic debutant, în M. Ionescu (coord.), Preocupări actuale în științele educației, vol.1, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2005

APLICAREA METODELOR INOVATIVE ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV, PREMIZA ASIGURĂRII MENTORATULUI DIDACTIC DE SUCCES

**Prof. Adelina-Elena MUNTEANU
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10**

Introducere

Educația timpurie are un rol esențial în formarea personalității copilului și în dezvoltarea capacităților sale cognitive, emoționale și sociale. În perioada preșcolară, copiii își formează primele deprinderi de învățare, își dezvoltă limbajul și învață să interacționeze cu cei din jur. În contextul schimbărilor din societatea modernă, procesul instructiv-educativ din grădiniță trebuie să se adapteze noilor cerințe educaționale. Astfel, educatoarele sunt încurajate să utilizeze metode didactice inovative care stimulează curiozitatea, creativitatea și implicarea activă a copiilor.

Metodele moderne de predare pun accent pe învățarea prin experiență, joc și colaborare. În locul unei învățări pasive, copiii sunt implicați direct în activități care îi ajută să descopere informații, să pună întrebări și să își dezvolte capacitatea de a gândi independent.

Rolul metodelor inovative în educația preșcolară

Metodele inovative reprezintă strategii didactice care urmăresc modernizarea procesului de predare și adaptarea acestuia la nevoile copiilor. În grădiniță, aceste metode sunt deosebit de importante deoarece copiii învață cel mai eficient prin joc, explorare și activități practice.

Aplicarea metodelor inovative contribuie la crearea unui mediu educațional stimulat, în care copilul este încurajat să participe activ la procesul de învățare. Educatoarea nu mai este doar persoana care transmite informații, ci devine un facilitator al învățării, ghidând copiii în descoperirea cunoștințelor.

Prin utilizarea unor metode moderne, activitățile educative devin mai atractive și mai variate, iar copiii sunt mai motivați să participe la ele. De asemenea, aceste metode contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale ale copiilor.

Tipuri de metode inovative utilizate în grădiniță

1. Învățarea prin joc didactic

Jocul reprezintă principala formă de activitate a copilului preșcolar și constituie o metodă eficientă de învățare. Prin intermediul jocurilor didactice, copiii pot dobândi cunoștințe noi într-un mod plăcut și natural.

De exemplu, în cadrul unei activități de cunoaștere a mediului, educatoarea poate organiza un joc în care copiii trebuie să identifice animale după sunetele pe care le produc. Această activitate dezvoltă atenția, memoria și capacitatea de asociere. Jocurile didactice pot fi utilizate pentru învățarea numerelor, a culorilor, a formelor geometrice sau pentru dezvoltarea vocabularului.

2. Învățarea prin explorare și experimentare

Copiii sunt în mod natural curioși și dornici să descopere lumea din jur. Metoda explorării îi ajută să observe, să analizeze și să formuleze concluzii simple pe baza experiențelor proprii.

Un exemplu de activitate poate fi observarea diferitelor tipuri de materiale (lemn, plastic, metal). Copiii pot atinge obiectele, le pot compara și pot discuta despre caracteristicile acestora.

Activitățile de experimentare pot include și mici experiențe simple, cum ar fi observarea modului în care se dizolvă zahărul în apă sau cum se topesc cuburile de gheață.

3. Activități bazate pe proiecte tematice

Proiectele tematice reprezintă o metodă modernă prin care copiii explorează un subiect pe o perioadă mai lungă de timp. În cadrul unui proiect, copiii participă la diverse activități precum desen, modelaj, discuții sau observații.

Un exemplu de proiect poate fi tema „Anotimpurile”. Copiii pot discuta despre schimbările din natură, pot realiza desene sau colaje și pot observa elemente specifice fiecărui anotimp.

Prin această metodă, copiii își dezvoltă capacitatea de observare, imaginația și abilitatea de a lucra împreună.

4. Utilizarea resurselor digitale în grădiniță

Tehnologia poate fi integrată în mod echilibrat și în activitățile din grădiniță. Materialele multimedia, imaginile interactive sau prezentările educaționale pot face activitățile mai interesante pentru copii.

De exemplu, educatoarea poate folosi imagini sau scurte materiale video pentru a prezenta diferite animale sau fenomene din natură. După vizionare, copiii pot discuta despre ceea ce au observat sau pot realiza desene inspirate din materialul vizionat.

Impactul metodelor inovative asupra dezvoltării copilului

Aplicarea metodelor inovative în grădiniță contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului. Prin activități interactive și creative, copiii își dezvoltă gândirea logică, imaginația și capacitatea de comunicare. De asemenea, aceste metode îi ajută pe copii să își dezvolte abilitățile sociale. Lucrând în grupuri sau participând la activități comune, copiii învață să coopereze, să își exprime ideile și să respecte opiniile celorlalți.

Un alt aspect important este dezvoltarea încrederii în sine. Atunci când copiii sunt încurajați să participe activ la activități și să își exprime ideile, ei devin mai siguri pe propriile capacități.

Concluzii

Metodele inovative au un rol important în modernizarea procesului instructiv-educativ din grădiniță. Prin utilizarea jocului, a explorării și a proiectelor tematice, copiii sunt implicați activ în procesul de învățare și își dezvoltă competențe esențiale pentru viitor.

Educatorea are responsabilitatea de a crea un mediu educațional stimulat, în care fiecare copil să fie încurajat să participe și să își dezvolte potențialul. Activitățile variate și interactive contribuie la formarea unor copii curioși, creativi și dornici să descopere lumea din jur.

În concluzie, integrarea metodelor inovative în educația preșcolară contribuie la creșterea calității actului educațional și la dezvoltarea armonioasă a copiilor.

Bibliografie

1. Cerghit, Ioan. *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Cucoș, Constantin. *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
3. Joița, Elena. *Management educațional*, Editura Polirom.
4. Ministerul Educației, *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019.

MENTORAT DIDACTIC PRIN BUNE PRACTICI: DE LA DIFICULTATE LA PROGRES ÎN ÎNVĂȚAREA REMEDIALĂ

**Prof. Adelina-Elena MUNTEANU
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10**

Introducere

Activitatea educațională are rolul de a sprijini dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil. Deoarece fiecare copil învață într-un mod diferit și într-un ritm propriu, în procesul didactic pot apărea situații în care unii copii întâmpină dificultăți în înțelegerea anumitor noțiuni sau în realizarea unor sarcini de învățare. În astfel de situații, intervenția prin activități remediale devine foarte importantă.

Învățarea remedială urmărește să ofere sprijin suplimentar copiilor care au nevoie de mai mult timp sau de metode diferite pentru a asimila informațiile. Prin aplicarea unor strategii educaționale adaptate, cadrul didactic poate contribui la reducerea dificultăților de învățare și la dezvoltarea încrederii copiilor în propriile abilități.

Cuprins

Învățarea remedială reprezintă un demers educațional orientat spre sprijinirea copiilor care întâmpină obstacole în procesul de învățare. Aceasta presupune organizarea unor activități suplimentare sau adaptate, prin care copiii pot relua și aprofunda anumite cunoștințe.

Pentru a putea interveni eficient, educatorul trebuie mai întâi să identifice dificultățile cu care se confruntă copiii. Acest lucru se poate realiza prin observarea comportamentului în timpul activităților, prin evaluări periodice și prin analiza modului în care copiii rezolvă sarcinile propuse.

După identificarea acestor dificultăți, cadrul didactic poate organiza activități menite să sprijine progresul copiilor. Printre metodele utilizate se numără exercițiile de consolidare, activitățile individuale sau în grupuri mici, precum și jocurile educative. Aceste activități oferă copiilor posibilitatea de a exersa și de a înțelege mai bine noțiunile învățate.

În educația timpurie, jocul didactic este una dintre cele mai eficiente metode de lucru. Prin joc, copiii învață într-un mod natural și plăcut, fiind mai motivați să participe la activități. Jocurile educative pot contribui la dezvoltarea limbajului, la recunoașterea sunetelor sau cuvintelor și la formarea unor deprinderi cognitive importante.

Activitățile practice au, de asemenea, un rol important în învățarea remedială. Activități precum desenul, modelajul, decuparea sau lipirea ajută la dezvoltarea coordonării motrice și la consolidarea unor abilități necesare procesului de învățare.

Un alt aspect important îl reprezintă colaborarea dintre educator și părinți. Comunicarea constantă cu familia copilului și implicarea părinților în activitățile educaționale pot contribui semnificativ la îmbunătățirea rezultatelor copilului. Printr-un parteneriat eficient între școală și familie, dificultățile de învățare pot fi depășite mai ușor.

Pentru ca activitățile remediale să fie eficiente, educatorul trebuie să utilizeze metode variate și să adapteze sarcinile în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor. Activitățile trebuie să fie atractive și accesibile, pentru a stimula interesul și participarea activă a copiilor.

De asemenea, este important ca fiecare copil să aibă posibilitatea de a progresa în propriul ritm. Sarcinile diferențiate și activitățile individualizate permit copiilor să își dezvolte abilitățile treptat și să își consolideze cunoștințele.

În acest proces, feedbackul pozitiv oferit de educator are un rol esențial. Aprecierea eforturilor și încurajarea copiilor contribuie la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de învățare și la creșterea motivației pentru participarea la activitățile educaționale.

Concluzie

Învățarea remedială constituie un element important al procesului educațional, deoarece oferă sprijin copiilor care întâmpină dificultăți în activitatea de învățare. Prin adaptarea metodelor didactice și prin organizarea unor activități specifice, educatorul poate facilita progresul fiecărui copil.

Prin răbdare, implicare și utilizarea unor strategii adecvate, dificultățile de învățare pot fi depășite, iar copiii își pot dezvolta abilitățile și încrederea în sine. În același timp, activitățile remediale contribuie la formarea unei atitudini pozitive față de educație și la dezvoltarea interesului pentru învățare.

Astfel, rolul educatorului este esențial în crearea unui mediu educațional sigur și motivant, în care fiecare copil să aibă șansa de a progresa și de a-și valorifica potențialul.

Bibliografie

1. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Vrășmaș, E., *Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale*, Editura Polirom, Iași, 2007.
4. Ministerul Educației, *Curriculum pentru educație timpurie*, 2019.

IMPORTANȚA ȘI ROLUL PROFESORULUI MENTOR ÎN EDUCAȚIA VIITORULUI. STRATEGII DE LUCRU CU COPII CU CERINȚE EDUCAȚIONALE SPECIALE (CES)

**Prof. Ana-Maria PÎSLARU,
Școala Gimnazială nr. 2, Piatra Neamț**

Educația incluzivă reprezintă una dintre direcțiile fundamentale ale sistemelor educaționale contemporane, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile lor de dezvoltare sau de învățare. În acest context, copiii cu cerințe educaționale speciale (CES) necesită o atenție deosebită din partea cadrelor didactice și a instituțiilor educaționale, precum și utilizarea unor metode și strategii didactice adaptate nevoilor lor individuale.

Conceptul de cerințe educaționale speciale include o gamă variată de situații, precum dificultăți de învățare, tulburări de dezvoltare, dizabilități fizice sau intelectuale, dar și probleme de adaptare emoțională și socială care pot influența procesul educațional. În multe cazuri, acești copii au nevoie de suport suplimentar pentru a putea participa activ la activitățile școlare și pentru a-și dezvolta potențialul.

Integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă reprezintă o provocare importantă pentru cadrele didactice, deoarece presupune adaptarea strategiilor de predare, utilizarea unor metode interactive și colaborarea cu specialiști din domeniul educației și al psihologiei. De asemenea, este esențială implicarea familiei în procesul educațional, deoarece aceasta poate contribui la susținerea dezvoltării copilului atât în mediul școlar, cât și în cel familial.

Prin aplicarea unor strategii didactice adecvate și prin crearea unui climat educațional pozitiv și incluziv, profesorii pot sprijini dezvoltarea cognitivă, socială și emoțională a copiilor cu cerințe educaționale speciale, contribuind la integrarea lor în comunitate și la dezvoltarea unei societăți bazate pe respect și egalitate de șanse.

Conceptul de cerințe educaționale speciale

Termenul de cerințe educaționale speciale se referă la acele nevoi suplimentare de sprijin educațional de care unii copii au nevoie pentru a putea participa eficient la procesul de învățare. Aceste nevoi pot fi determinate de diferite tipuri de dizabilități, de dificultăți de învățare sau de factori sociali și emoționali care influențează adaptarea copilului la mediul școlar.

Copiii cu CES pot întâmpina dificultăți în diferite domenii ale dezvoltării, precum citirea, scrierea, calculul matematic, comunicarea sau relaționarea cu ceilalți. De asemenea, aceștia pot avea un ritm diferit de învățare și pot necesita metode de predare adaptate sau suport suplimentar pentru a înțelege și a aplica informațiile prezentate în cadrul activităților didactice.

Educația incluzivă promovează ideea că toți copiii au dreptul de a învăța împreună, într-un mediu educațional care respectă diversitatea și oferă oportunități egale de dezvoltare. În acest sens, accentul nu se pune pe limitările copilului, ci pe identificarea modalităților prin care mediul educațional poate fi adaptat pentru a răspunde nevoilor tuturor elevilor.

Prin urmare, cadrele didactice trebuie să adopte o abordare flexibilă și centrată pe elev, să identifice punctele forte ale copilului și să valorifice potențialul acestuia în cadrul activităților educaționale.

Strategii didactice utilizate în lucrul cu copiii cu CES

Una dintre cele mai importante strategii de lucru cu copiii cu CES este individualizarea procesului de învățare. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, a metodelor și a ritmului de predare în funcție de particularitățile fiecărui elev. Profesorul trebuie să analizeze nivelul de dezvoltare al copilului, stilul său de învățare și dificultățile pe care le întâmpină, pentru a putea stabili obiective educaționale adecvate.

Un instrument esențial în acest proces este planul educațional individualizat (PEI). Acesta reprezintă un document care stabilește obiectivele educaționale ale copilului, strategiile de intervenție, activitățile propuse și modalitățile de evaluare a

progresului. Prin intermediul acestui plan, se poate asigura o intervenție educațională organizată și adaptată nevoilor individuale ale elevului.

O altă strategie eficientă este utilizarea metodelor interactive și participative. Copiii cu CES învață mai bine atunci când sunt implicați activ în procesul de învățare. Activitățile bazate pe joc didactic, învățarea prin descoperire și activitățile practice contribuie la dezvoltarea interesului pentru învățare și la o mai bună înțelegere a conținuturilor.

Învățarea cooperativă reprezintă o metodă importantă pentru integrarea copiilor cu CES în colectivul clasei. Prin activități de grup, elevii au posibilitatea de a colabora, de a comunica și de a se sprijini reciproc. Această metodă contribuie la dezvoltarea abilităților sociale și la creșterea încrederii în sine.

De asemenea, utilizarea strategiilor multisenzoriale este foarte utilă în lucrul cu copiii cu CES. Aceste strategii presupun implicarea mai multor simțuri în procesul de învățare, precum văzul, auzul și mișcarea. De exemplu, profesorul poate utiliza imagini, diagrame, materiale tactile sau activități de mișcare pentru a facilita înțelegerea și memorarea informațiilor.

Rolul cadrului didactic și al colaborării interdisciplinare

Pentru a lucra eficient cu copiii cu CES, profesorul trebuie să manifeste răbdare, flexibilitate și deschidere față de utilizarea unor metode didactice inovatoare. De asemenea, este important ca acesta să ofere feedback pozitiv și să încurajeze progresul elevilor, chiar și atunci când acesta se realizează în pași mici.

Colaborarea interdisciplinară reprezintă un element important în sprijinirea copiilor cu CES. În procesul educațional pot fi implicați specialiști precum psihologi, logopezi, consilieri școlari sau profesori de sprijin. Aceștia contribuie la evaluarea nevoilor copilului și la elaborarea unor programe de intervenție adecvate.

Familia are, la rândul său, un rol foarte important în dezvoltarea copilului. Părinții trebuie să colaboreze cu cadrele didactice și cu specialiștii implicați în educația copilului, pentru a asigura continuitatea intervenției educaționale și în mediul familial.

Evaluarea copiilor cu CES

Evaluarea reprezintă o componentă importantă a procesului educațional și trebuie adaptată particularităților copiilor cu CES. În locul unei evaluări bazate exclusiv pe performanță, este recomandată utilizarea unei evaluări formative, care urmărește progresul individual al elevului.

Metodele alternative de evaluare, precum portofoliul educațional, observația sistematică sau proiectele individuale, permit profesorului să monitorizeze evoluția copilului și să identifice domeniile în care acesta are nevoie de sprijin suplimentar. Evaluarea trebuie să fie motivantă și să contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și a dorinței de învățare.

Lucrul cu copiii cu cerințe educaționale speciale necesită o abordare pedagogică flexibilă și adaptată nevoilor individuale ale elevilor. Prin utilizarea strategiilor didactice diferențiate, prin colaborarea cu specialiști și prin implicarea familiei, cadrele didactice pot crea un mediu educațional incluziv și eficient.

Educația incluzivă reprezintă o responsabilitate importantă a sistemului educațional, deoarece oferă tuturor copiilor șansa de a se dezvolta și de a-și valorifica potențialul. Prin promovarea respectului față de diversitate și prin sprijinirea copiilor cu CES, școala contribuie la formarea unei societăți mai echitabile și mai tolerante.

Bibliografie

1. Gherguț, A. (2011). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*. Iași: Editura Polirom.
2. Vărășmaș, E. (2014). *Educația incluzivă și integrarea școlară*. București: Editura Aramis.
3. Ungureanu, D. (2005). *Copiii cu cerințe educative speciale*. Iași: Editura Polirom.
4. Ministerul Educației (2018). *Ghid metodologic pentru educația incluzivă*. București.
5. UNESCO (2017). *Guide for ensuring inclusion and equity in education*. Paris: UNESCO Publishing

***MENTORATUL DIDACTIC DINCOLO DE DIFERENȚĂ.
RECONFIGURAREA SPAȚIULUI ȘCOLAR PRIN
PRISMA EDUCAȚIEI INCLUZIVE A COPIILOR CU CES***

Prof. Ana-Maria PÎSLARU
Școala Gimnazială nr. 2, Piatra Neamț

1. Introducere: paradigmă, identitate și dreptul la unicitate

Educația contemporană traversează o perioadă de profundă redefinire structurală, axiologică și conceptuală. În centrul acestei transformări se află tranziția istorică de la un sistem de învățământ selectiv, bazat pe standarde rigide de uniformitate medicală și intelectuală, către un model eminent inclusiv. Conceptul de Cerințe Educaționale Speciale (CES) nu mai reprezintă doar o simplă etichetă diagnostică aplicată unui grup marginalizat de elevi, ci o recunoaștere fundamentală a diversității umane ca sursă de bogăție pedagogică.

Din punct de vedere conceptual, abordarea modernă a CES refuză categoric izolarea individului în tiparele rigide ale patologiei. Fie că vorbim despre deficiențe senzoriale (auditive, vizuale), neuromotorii, tulburări din spectrul autist (TSA), sindromul ADHD sau dificultăți specifice de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie), perspectiva psihopedagogică actuală plasează accentul pe potențialul rezidual de dezvoltare și pe neurodiversitate.

Copilul cu cerințe speciale nu mai este privit ca un individ „defect” care trebuie reparat într-un cabinet clinic pentru a corespunde unei școli rigide. Din contră, el este un subiect unic de drepturi, a cărui evoluție solicită o reconfigurare sistemică și structurală a mediului școlar. Astfel, educația incluzivă devine dintr-o obligație instituțională un barometru al democratizării și al maturității morale a întregii societăți.

2. Cartografierea diversității: tipologii, mecanisme clinice și nevoi specifice

Universul copiilor cu CES este extrem de eterogen, implicând o cazuistică extinsă care solicită răspunsuri pedagogice diferențiate și nuanțate. Pentru o intervenție eficientă, cadrele didactice trebuie să depășească simpla cunoaștere a termenilor și să înțeleagă specificul clinic și funcțional al fiecărei categorii:

Deficiențele cognitive și mintale

Se caracterizează printr-o dinamică lentă a proceselor gândirii, limitări severe în capacitatea de abstractizare, generalizare și sinteză, precum și o memorie de lucru adesea deficitară. Acești elevi nu învață mecanic în aceleași condiții cu colegii lor. Ei necesită o concretizare accentuată a materialului didactic (obiecte tridimensionale, scheme grafice simplificate) și structurarea învățării în pași riguros secvențializați.

Tulburările din spectrul autist (TSA)

Afectează ariile interacțiunii sociale, ale limbajului și ale comunicării non-verbale. Copiii cu TSA manifestă adesea hipersenzorialitate (sensibilitate extremă la zgomote, lumini sau texturi) și o nevoie acută de predictibilitate pentru a-și gestiona anxietatea. Mediul lor de învățare trebuie să fie liber de stimuli perturbatori și organizat pe baza unor rutine vizuale clare (orare cu pictograme, delimitarea spațiilor de lucru).

Deficiențele senzoriale și neuromotorii

Implică bariere fizice și organice de acces la informație sau spațiu. Elevii hipoacuzici sau nevăzători depind integral de tehnologiile asistive și compensatorii (alfabetul Braille, sinteza vocală pentru ecrane, limbajul mimico-gestual, subtitrările), în timp ce copiii cu dizabilități motorii solicită nu doar eliminarea barierelor arhitecturale prin rampe și lifturi, ci și mobilier ergonomic adaptat.

Sindromul ADHD și tulburările de comportament

Se manifestă prin deficit de atenție susținută, hiperactivitate motorie și impulsivitate în reacții. Acești elevi au nevoie de strategii riguroase de canalizare pozitivă a energiei (pauze de mișcare controlate), recompense imediate pentru fixarea comportamentelor dezirabile și reguli de clasă formulate explicit, într-o manieră pozitivă (ce au voie să facă, nu doar ce le este interzis).

3. Cadrul legislativ și procesul de evaluare psihopedagogică

Integrarea formală a copiilor cu CES nu este un act opțional, ci o obligație stipulată prin convenții internaționale (cum ar fi Declarația de la Salamanca din 1994 și Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități) și prin legislația națională modernă.

Pilonul central al acestui proces este recunoașterea faptului că **școala publică este deschisă tuturor**, interzicând segregarea pe criterii de performanță biologică sau intelectuală.

Procesul de orientare școlară și profesională este unul complex, multidisciplinar și structurat pe etape clare:

[Evaluare Multidisciplinară] → [Analiză Dosar SEOSP] → [Emitere Certificat CES]
→ [Plan de Servicii Individualizat]

1. **Evaluarea inițială complexă:** Se realizează în cabinete specializate și implică o examinare medicală (neurologică, psihiatrică, pediatrică), o evaluare psihologică (măsurarea IQ-ului, a nivelului de adaptare socială) și o evaluare pedagogică (nivelul achizițiilor școlare).
2. **Serviciul de evaluare și orientare școlară și profesională (SEOSP):** Funcționează în cadrul Centrelor Județene de Resurse și Asistență Educațională (CJRAE). Această structură analizează documentația tehnică și emite Certificatul de orientare Școlară/Profesională.
3. **Planul de servicii individualizat (PSI):** Acest document oficial stabilește tipul de școlarizare (școală de masă sau școală specială), măsurile de sprijin direct, terapiile conexe recomandate (logopedie, kinetoterapie, consiliere psihologică) și numărul de ore alocat pentru profesorul de sprijin.

4. Strategii didactice, adaptarea curriculară și rolul profesorului de sprijin

Trecerea de la simpla integrare fizică (acceptarea unui copil cu dizabilități în bancă ca spectator pasiv) la incluziunea reală (participarea activă, organică la viața academică și socială a clasei) reprezintă adevărata provocare a sistemului. Acest salt calitativ se realizează prin instrumente metodologice specifice.

Planul intervențional personalizat (PIP)

Reprezintă instrumentul de lucru de bază al cadrului didactic. PIP-ul concretizează adaptarea curriculară, care nu înseamnă simplificarea până la banalizare a materiei sau abandonarea standardelor naționale, ci flexibilizarea modului în care informația este procesată și evaluată. Această flexibilizare acționează pe trei paliere strategice:

- **Adaptarea de volum:** Selectarea strictă a nucleului dur de cunoștințe esențiale dintr-o programă, eliminând detaliile redundante sau excesiv de teoretice pentru elevul cu dificultăți cognitive.
- **Adaptarea de timp:** Acordarea de intervale suplimentare pentru rezolvarea sarcinilor de lucru de la clasă, a testelor și a examenelor naționale, prevenind blocajele cauzate de ritmul lent de procesare.
- **Adaptarea de metodă:** Utilizarea abordărilor multisenzoriale. Cadrul didactic nu se mai limitează la prelegerea clasică (canal auditiv), ci utilizează concomitent scheme grafice, suporturi video, experimente practice și activități kinestezice.

Co-predarea și profesorul itinerant / de sprijin

Profesorul de sprijin nu este un simplu supraveghetor și nici nu substituie rolul profesorului de la catedră. El este un specialist în psihopedagogie specială care colaborează strâns cu învățătorul sau profesorul clasei.

Relația lor se bazează pe strategii de co-predare: profesorul de sprijin adaptează fișele de lucru în timp real, traduce conceptele abstracte în termeni accesibili pentru elevul cu CES, desfășoară activități de recuperare individuală în cabinetele de resurse ale școlii și ajută la gestionarea comportamentelor dificile direct în clasă, asigurându-se că interacțiunea dintre elevii tipici și cel cu cerințe speciale rămâne armonioasă.

5. Dinamica parteneriatului multi-instituțional: școală, familie și comunitate

Nicio strategie didactică, oricât de avansată din punct de vedere teoretic, nu poate genera succes rezilient dacă se produce într-un vid instituțional. Incluziunea copiilor cu CES este structural dependentă de o triadă interdependență, unde fiecare actor are roluri și responsabilități de tip rețea.

Rolurile actorilor din rețea

- **Școala și echipa pedagogică:** Au obligația etică și legală de a proiecta activități bazate pe învățarea prin cooperare. Ei trebuie să utilizeze metode care pun în valoare calitățile unice ale fiecărui copil (de exemplu, un copil cu TSA pasionat de desen poate realiza elementele vizuale ale unui proiect de grup la istorie). De asemenea, gestionează dinamic climatul clasei pentru a identifica și stopa de la primele semne fenomenul de bullying sau marginalizare.
- **Familia copilului cu CES:** Reprezintă factorul de stabilitate emoțională și continuitate terapeutică. Familia trebuie să valideze în mediul casnic achizițiile și regulile stabilite la școală. Colaborarea transparentă cu profesorii și refuzul internalizării sentimentului de vinovăție sau rușine sunt condiții obligatorii pentru progresul copilului.
- **Comunitatea și serviciile conexe:** Include logopezi, psihologi clinicieni, kinetoterapeuți, medici specialiști, dar și organizații non-guvernamentale (ONG-uri). Comunitatea trebuie să asigure resursele logistice și financiare de care școala publică duce adesea lipsă: dotarea cabinetelor de stimulare senzorială, achiziția de softuri educaționale speciale și formarea continuă a cadrelor didactice prin cursuri de specialitate.

Barierile sistemice și atitudinale

În ciuda unui cadru legislativ aparent bine intenționat, realitatea din teren relevă o serie de fracturi majore. Una dintre cele mai dureroase bariere este reprezentată de prejudecățile atitudinale, manifestate uneori prin fenomenul *NIMBY* (*Not In My Back Yard*). Acest fenomen se transpune în spațiul școlar prin rezistența sau refuzul explicit al unor grupuri de părinți ai copiilor tipici de a accepta integrarea unui elev cu CES (în special cu tulburări de comportament sau TSA) în colectivitate, invocând argumentul fals că acesta „scade nivelul clasei”.

La această barieră culturală se adaugă subfinanțarea cronică, numărul insuficient de profesori de sprijin raportat la numărul real de copii diagnosticați și lipsa cronică de pregătire specifică a cadrelor didactice din învățământul de masă în domeniul managementului claselor incluzive.

6. Concluzie. Școala incluzivă ca matrice a unei societăți echitabile

Analiza amplă a problematicii copiilor cu Cerințe Educaționale Speciale demonstrează că gestionarea acestui domeniu depășește cu mult granițele unei simple obligații metodologice sau administrative. Ea constituie, în esența ei, un imperativ etic și umanitar. O școală cu adevărat incluzivă nu este aceea care doar tolerează biocratic prezența diferenței sau se limitează la a bifa existența unui certificat CES la dosar. Școala incluzivă autentică este aceea care valorizează activ diferența, transformând-o dintr-o vulnerabilitate sistemică într-o resursă profundă de învățare socială pentru întreaga comunitate școlară.

Beneficiile acestui model pedagogic avansat sunt strict bidirecționale și simetrice. În timp ce elevul cu cerințe speciale își dezvoltă treptat autonomia personală, abilitățile de comunicare și își maximizează șansele de integrare socio-profesională ulterioară ca adult independent, elevii tipici beneficiază de o experiență formativă de neprețuit. Ei învață în mod direct, zi de zi, lecții fundamentale despre alteritate, toleranță, compasiune, sprijin reciproc și reziliență.

În ultimă instanță, modul în care o societate alege să își educe, să își protejeze și să își integreze copiii cei mai vulnerabili configurează în mod direct profilul moral și gradul de civilizație al viitorului pe care îl construiește. Incluziunea nu trebuie privită ca o utopie academică inaccesibilă, ci ca un parcurs social continuu, asumat și necesar spre o lume în care fiecare minte contează, fiecare parcurs este respectat și fiecare voce unică are dreptul legitim de a fi auzită și valorificată.

Bibliografie

1. Gherguț, A. (2011). *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*. Iași: Editura Polirom.
2. Vărășmaș, E. (2014). *Educația incluzivă și integrarea școlară*. București: Editura Aramis.
3. Ungureanu, D. (2005). *Copiii cu cerințe educative speciale*. Iași: Editura Polirom.
4. Ministerul Educației (2018). *Ghid metodologic pentru educația incluzivă*. București.
5. UNESCO (2017). *Guide for ensuring inclusion and equity in education*. Paris: UNESCO Publishing

MENTORAT DIDACTIC DE SUCCES

Aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ

Prof. Mădălina ASMĂRĂNDUCĂI
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10

Aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ

Introducere

În ultimele decenii, educația a cunoscut transformări profunde, determinate de evoluțiile tehnologice, de schimbările sociale și de noile cerințe ale pieței muncii. În acest context, procesul instructiv-educativ nu mai poate fi conceput exclusiv în termeni tradiționali, centrat pe transmiterea de informații de la profesor la elev. Accentul se mută tot mai mult pe formarea de competențe, pe dezvoltarea gândirii critice și pe implicarea activă a copilului în propriul proces de învățare. Astfel, metodele inovative devin nu doar o opțiune, ci o necesitate pentru un învățământ eficient și relevant.

Cuprins

O primă caracteristică a acestor metode este orientarea către învățarea activă. Elevul nu mai este un simplu receptor pasiv, ci un participant direct, implicat în descoperirea cunoștințelor. Învățarea prin descoperire ilustrează foarte bine această schimbare de paradigmă. În loc să ofere răspunsuri gata formulate, cadrul didactic creează situații-problemă care stimulează curiozitatea și dorința de explorare. Copilul ajunge astfel să construiască singur sensuri, iar informația dobândită devine mai durabilă și mai ușor de aplicat în contexte variate.

În aceeași direcție se înscrie și învățarea bazată pe proiect, o metodă care valorifică interdisciplinaritatea și conectează cunoștințele teoretice cu situații reale de viață. Prin implicarea în proiecte, elevii învață să colaboreze, să își asume responsabilități și să găsească soluții la probleme concrete. Procesul devine la fel de important ca rezultatul final, iar accentul cade pe dezvoltarea unor competențe esențiale, precum comunicarea, creativitatea și gândirea critică.

Un alt element definitoriu al educației moderne îl reprezintă colaborarea. Învățarea colaborativă presupune interacțiunea dintre elevi, schimbul de idei și construirea comună a cunoștințelor. Această abordare nu doar că îmbunătățește performanțele academice, dar contribuie și la dezvoltarea abilităților sociale, atât de necesare în viața de zi cu zi. Elevii învață să asculte, să argumenteze și să respecte opiniile celorlalți, formându-și astfel o atitudine deschisă și tolerantă.

În paralel, integrarea tehnologiei digitale a devenit o componentă esențială a metodelor inovative. Resursele multimedia, aplicațiile interactive și platformele educaționale oferă oportunități variate de învățare, adaptate stilurilor diferite ale elevilor. Tehnologia nu înlocuiește profesorul, ci îi oferă instrumente suplimentare pentru a face procesul educațional mai atractiv și mai eficient. În același timp, dezvoltă competențele digitale ale elevilor, indispensabile în societatea contemporană.

Dacă în învățământul general aceste metode au rolul de a consolida și diversifica experiențele de învățare, în mediul preșcolar ele capătă o semnificație aparte. La această vârstă, copilul învață în principal prin joc, imitație și experiență directă. De aceea, metodele inovative trebuie să fie adaptate nivelului de dezvoltare, punând accent pe activități ludice și senzoriale. Jocul

didactic devine astfel principalul instrument de învățare, transformând orice activitate într-o experiență plăcută și motivantă.

În cadrul activităților preșcolare, jocul de rol ocupă un loc important, deoarece permite copiilor să exploreze diferite situații de viață și să își dezvolte imaginația. Prin interpretarea unor personaje sau scenarii, aceștia învață să înțeleagă emoțiile și comportamentele celorlalți, ceea ce contribuie la dezvoltarea empatiei. În același timp, activitățile bazate pe experiență directă, precum experimentele simple sau activitățile artistice, stimulează curiozitatea și dorința de explorare.

Un alt aspect esențial în mediul preșcolar îl reprezintă organizarea spațiului educațional pe centre de interes. Acestea oferă copiilor libertatea de a alege activitățile care îi atrag, încurajând autonomia și inițiativa. În acest mod, învățarea devine un proces natural, adaptat ritmului fiecărui copil. Povestirea interactivă și utilizarea materialelor senzoriale completează acest tablou, contribuind la dezvoltarea limbajului și a percepției.

În acest context, rolul educatorului se redefineste profund. Acesta nu mai este doar un transmițător de cunoștințe, ci un ghid care facilitează învățarea și creează contexte favorabile dezvoltării copilului. Educatorul observă, sprijină și adaptează activitățile în funcție de nevoile și interesele fiecărui copil. El devine un mediator între copil și cunoaștere, oferind sprijin fără a limita inițiativa și creativitatea.

De asemenea, educatorul are responsabilitatea de a crea un mediu educațional sigur și stimulativ, în care copilul să se simtă valorizat și încurajat să se exprime. În era digitală, acest rol presupune și capacitatea de a integra tehnologia într-un mod echilibrat, fără a neglija importanța interacțiunii directe și a experiențelor concrete. Flexibilitatea, creativitatea și deschiderea către nou devin astfel competențe esențiale pentru cadrul didactic modern.

Concluzii

În concluzie, metodele inovative transformă profund procesul instructiv-educativ, orientându-l către nevoile reale ale copilului și ale societății. În mediul preșcolar, acestea contribuie la dezvoltarea armonioasă a copilului, punând bazele unei învățări autentice și durabile. Succesul aplicării acestor metode depinde în mare măsură de implicarea și competența educatorului, care are misiunea de a ghida copilul în descoperirea lumii într-un mod creativ și adaptat vremurilor actuale.

Referințe bibliografice:

- Cucoș, Constantin (2006), *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași;
- Cerghit, Ioan (2006), *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- Ceobanu, Ciprian (2016), *Învățarea în mediul virtual*, Editura Polirom, Iași;
- Cojocariu, Venera Mihaela, *Teoria și metodologia instruirii* (2008), Editura Didactică și pedagogică, R.A., București.

***De la dificultate la progres în
învățarea remedială, practici de
succes în mentoratul didactic***

Prof. Mădălina ASMĂRĂNDUCĂI
Liceul Tehnologic „Dimitrie Leonida”
Grădinița cu Program Prelungit Nr. 10

DE LA DIFICULTATE LA PROGRES ÎN ÎNVĂȚAREA REMEDIALĂ

Introducere

Mediul educational reprezintă actorul principal în dezvoltarea armonioasă a copiilor de orice vârstă. Cu toate acestea, în zilele noastre, asistăm din ce în ce mai mult la apariția unor dificultăți de învățare în rândul elevilor. Deși progresul și evoluția definește întreaga societate contemporană, procesul educațional este caracterizat adesea de provocări ce necesită surmontate prin implicarea viguroasă a cadrelor didactice ce se văd nevoite să caute soluții. Una din aceste provocări este dificultatea cu care unii elevi reușesc să își însușească cunoștințele și deprinderile acumulate la clasă, fapt ce atrage necesitatea desfășurării unor activități remediale, care să înlăture lacunele de orice tip ale școlarilor.

Învățarea remedială își propune să asigure sprijin suplimentar elevilor care din varii motive au nevoie de un timp mai îndelungat să interiorizeze informațiile vehiculate sau de o abordare didactică diferită, în ceea ce privește strategiile adoptate de profesor. Altfel spus, cadrul didactic trebuie să implementeze o strategie didactică conformă nevoilor și caracteristicilor fiecărui elev ce întâmpină dificultăți în învățare, în vederea diminuării acestora.

Cuprins

Învățarea remedială constă într-o serie de acțiuni și demersuri educative ce au scopul de a sprijini elevii aflați în dificultate în procesul de învățare. Acest lucru se poate traduce atât prin promovarea și aplicarea unei strategii didactice care să răspundă nevoilor reale și intereselor elevilor, dar și prin desfășurarea unor activități compensatorii/ suplimentare ce pot facilita însușirea temeinică a conținuturilor predate.

În acest sens, un rol important îl joacă identificarea dificultăților cu care se confruntă copiii, iar pentru accederea acestui lucru, este nevoie de o atenție deosebită din partea educatorului care, prin intermediul observării sistematice a comportamentului elevului, poate colecta date relevante despre acesta, ce îi pot fi de folos ulterior în conceperea unor sarcini de lucru adecvate, care să îl ajute pe elev în depășirea lacunelor acumulate. De asemenea, un rol important îl pot juca și probele de evaluare periodică ce furnizează educatorului informații reale și palpabile cu privire la cunoștințele elevului.

De asemenea, un alt element important îl constituie organizarea propriu-zisă a unor activități menite să vină în ajutorul copiilor. Printre acestea, se pot aminti exercițiile, lucrările

practice și aplicative, proiectele de grup, observările directe, cu mențiunea că un rol semnificativ îl au și activitățile interactive, deoarece contribuie la o mai bună sedimentare a cunoștințelor. Aceste tipuri de activități oferă copiilor contexte reale de exersare a noțiunilor învățate.

În mediul grădiniței, jocul reprezintă cea mai utilizată metodă prin care copiii dobândesc noi deprinderi și noi informații despre numeroase subiecte. Această metodă se dovedește a fi deosebit de eficientă și în activitățile de ordin remedial deoarece răspunde intereselor copiilor și mai cu seamă nevoii acestora de a se exprima în permanență într-o manieră ludică. Mai mult decât atât, jocul capătă valențe educative deoarece este cel mai accesibil mod de transmitere a unor cunoștințe, fără a-i solicita pe copii într-un mod obositor, care să-i suprasolicite. Cu ajutorul jocului, copiii învață într-un mod natural și se implică mai activ în actul învățării. Jocurile satisfac așadar nevoia de cunoaștere dar și nevoia de petrecere a timpului liber într-un mod plăcut. Cadrul didactic este responsabil în această ecuație de proiectarea unor jocuri atractive, care să îi stimuleze pe copii și care să îi ajute în soluționarea posibilelor dificultăți de învățare ce pot apărea chiar și la preșcolari.

Un alt aspect semnificativ este redat și de colaborarea dintre educator și părinți. Menținerea unei bune comunicări cu familiile elevilor și implicarea acestora în activitățile de ordin educațional pot conduce îndeosebi la îmbunătățirea rezultatelor copilului. Mai mult decât atât, prin implementarea unor parteneriate cu părinții și școala cresc șansele ameliorării dificultăților de învățare pe care copii le resimt adesea în zilele noastre.

Pe lângă părinți, educatorul joacă un rol deosebit de important în cadrul activităților remediale deoarece în funcție de modul în care acesta gândește și concepe sarcinile de lucru depinde și succesul copiilor. Așadar, pentru a se asigura eficiența acestora, educatorul trebuie să adopte o strategie didactică variată care să permită participarea tuturor copiilor, indiferent de nivelul lor de dezvoltare cognitiv. Activitățile trebuie să fie accesibile și flexibile, pentru a cultiva interesul pentru învățare al elevilor și pentru a-i antrena să se implice activ în rezolvarea sarcinilor. Deoarece fiecare învață și acumulează noi informații într-un ritm propriu, cadrul didactic trebuie să aibă în vedere individualizarea procesului de învățământ prin conceperea unor sarcini de lucru diferențiate care să permită participarea fără excepții a tuturor beneficiarilor educației la aceste activități remediale. Pe lângă aspectele menționate anterior, educatorul este responsabil și de oferirea în permanență a unui feedback elevilor săi, prin care să le valideze acțiunile și implicarea, cu scopul de a-i motiva să participe în continuare cu consecvență și interes la activitățile educaționale. Procedând astfel, cadrul didactic contribuie

la creșterea stimei de sine a elevilor și îi încurajează să-și dezvolte motivația intrinsecă față de participarea la actul educational, fapt ce va genera ulterior și reușite școlare mai bune.

Concluzie

Prin raportare la aspectele expuse anterior, se poate conchide că, învățarea remedială reprezintă un element important al procesului educațional, ce constă în sprijinirea elevilor ce se confruntă cu diferite dificultăți și lacune în învățare de către cadrul didactic. Acesta se dovedește a fi un real promotor al unor acțiuni didactice complexe prin care să angreneze participarea tuturor copiilor la rezolvarea sarcinilor de lucru și la depășirea dificultăților întâmpinate, utilizând o strategie didactică adaptată la particularitățile tuturor elevilor.

Resurse bibliografice:

Cucoș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.

Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006.

Păiși Lăzărescu, Mihaela; Ezechil, Liliana, „Laborator preșcolar”, ghid metodologic, ediția a V-a revizuită, Editura Miniped, București, 2017

Vrășmaș, E., Educația copiilor cu cerințe educaționale speciale, Editura Polirom, Iași, 2007.

Ministerul Educației, Curriculum pentru educație timpurie, 2019.

CUPRINS

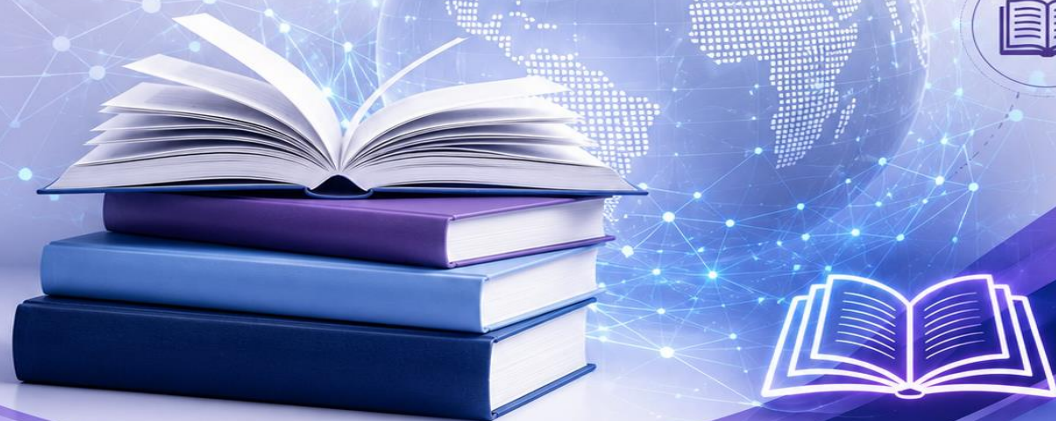
Nr. crt.	Titlul lucrării	Numele autorului	Pagina
1.	Cuvânt înainte	Referenți științifici: 1. Prof.Univ.Dr. Habil. Liliana MĂȚĂ Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău 2. Prof.Dr. Gheorghe BRÂNZEI Piatra-Neamț, jud. Neamț	2
2.	Introducere	Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU	3
3.	Inteligența artificială și mentoratul didactic. Reconfigurarea rolului profesorului mentor pentru educația viitorului	Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU	4
4.	Mentoratul didactic în educația economică. Strategii pentru dezvoltarea competențelor antreprenoriale și adaptarea la tranziția digitală	Prof. Elena-Luminița HODREA	10

5.	Mentoratul în educație fizică și sport. De la transferul de expertiză metodică la dezvoltarea reflectivă a cadrului didactic debutant	Prof. Anca-Livia RADU	13
6.	Dimensiuni psihopedagogice ale mentoratului didactic în predarea psihologiei, de la dezvoltarea rezilienței la construirea identității profesionale	Prof. Florentina LUCA-MOISE	16
7.	Mentoratul didactic în educația timpurie. Strategii de acompaniere profesională a cadrelor didactice debutante în nivelul preșcolar	Prof. Elena-Cristina ALUNGULESEI	19
8.	Mentorat didactic de succes prin aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ	Sabina-Alina BELDEAN	22
9.	Rolul și importanța profesorului mentor. De la dificultate la progres în învățarea remedială	Sabina-Alina BELDEAN	25
10.	Exemple de bune practici în mentoratul didactic prin activități de integrare a elevilor cu cerințe educaționale speciale prin joc	Prof. Claudia Georgiana COVASAN	28

11.	Importanța mentoratului didactic în formarea cadrelor didactice – o privire generală	Prof. Iulia RASU	34
12.	Mentorat de succes prin studii de caz. Dezvoltarea limbajului prin joc la grădiniță	Prof. înv. preșcolar Tatiana Elena IONIȚĂ	37
13.	Mentoratul didactic, instrument strategic al dezvoltării profesionale continue. Principalele repere legislative și teoretice pentru educația viitorului	Profesor-metodist dr. Gabriela-Livia CURPĂNARU	41
14.	Mentoratul didactic – instrument strategic al dezvoltării profesionale continue în educație	Prof. Valeria Maria BENCHEA	48
15.	Aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ, premiza asigurării mentoratului didactic de succes	Prof. Adelina-Elena MUNTEANU	52
16.	Mentorat didactic prin bune practici: de la dificultate la progres în învățarea remedială	Prof. Adelina-Elena MUNTEANU	56
17.	Importanța și rolul profesorului mentor în educația viitorului. Strategii de lucru cu copiii cu cerințe educaționale speciale (CES)	Prof. Ana-Maria PÎSLARU	59

18.	Mentoratul didactic dincolo de diferență. Reconfigurarea spațiului școlar prin prisma educației incluzive a copiilor cu CES	Prof. Ana-Maria PÎSLARU	63
19.	MENTORAT DIDACTIC DE SUCCES. Aplicarea metodelor inovative în procesul instructiv-educativ	Prof. Mădălina ASMĂRĂNDUCĂI	69
20.	De la dificultate la progres în învățarea remedială, practici de succes în mentoratul didactic	Prof. Mădălina ASMĂRĂNDUCĂI	72

**Educația viitorului
se construiește prin
leadership, colaborare
și mentorat.**

**Casa Corpului
Didactic Neamț**
ÎNVĂȚARE • INOVARE • DEZVOLTARE

Editura Alfa a Casei
Corpului Didactic Neamț
Piatra Neamț
2026

ISBN 978-606-667-357-0

**Editura Alfa a Casei Corpului Didactic Neamț
Piatra Neamț
2026**

ISBN 978-606-667-357-0